

יד מהרש"א
מסכת פסחים
פרק כל שעה
חלק ב'
מדף כז: עד דף לד:

Table of Contents

דף כז:	4
תד"ה מה נותר ובא"ד לעיל	4
תד"ה חלבו של שור הנסקל	8
דף כח:	10
תד"ה ואתה אומר	10
תד"ה ותנן נמי	11
תד"ה ע"ז דלא ממיסה לא בעי שחיקה	13
דף כח:	15
תד"ה וחד לפני זמנו	15
דף כט:	18
סוגיא דהאוכל חמץ של הקדש במועד חלק א' – רש"י ד"ה מעל חייב	18
סוגיא דהאוכל חמץ של הקדש במועד חלק ב' – רש"י ד"ה את יום הכפורים ותד"ה מאן יש אומרים	19
סוגיא דהאוכל חמץ של הקדש במועד חלק ג' – רש"י ד"ה כר' נחוניא ובא"ד לאשמועינן	25
... סוגיא דהאוכל חמץ של הקדש במועד חלק ד' – רש"י ד"ה ורב יוסף ותד"ה רב אשי אמר בדף כט:	28
תד"ה בדין הוא	35
תד"ה מאן יש אומרים	36
תד"ה ר' נחוניא	37
תד"ה אין פודין את הקדשים	40
תד"ה אין פודין	42
דף כט:	44
תד"ה רב אשי אמר	44
רש"י ד"ה אי נימא בנותן טעם	45
דף ל:	46
תד"ה אמר רבא	46
דף ל:	47
תד"ה והלכתא	47
תוספות ד"ה התורה ובא"ד ויש לומר ובא"ד כיון דחשיב	48
דף לא:	52
גמרא אי אמרת בשלמא ותד"ה משתעבדנא	52
רש"י ד"ה ישראל שהלווה	58
דף לא:	61
תד"ה שקונה משכון	61
רש"י ד"ה לא קשה	63
דף לב:	66
רש"י ד"ה כר' נחוניא ובא"ד לאשמועינן	66
תד"ה דבר הראוי להיות קדש	67
דף לב:	69
תד"ה ואין נתינה	69
תד"ה מעילה שלא וכו'	71
דף לג:	76
תד"ה ומינה ותד"ה אף מעילה בכזית	76
גמרא לא אם אמרת בשאר מצוות שכן לא מתחייב בהן שאינו מתעסק כו'	81
דף לג:	83
תד"ה אמר קרא	83
תד"ה לאימת ובא"ד וההיא	84

דף לד.....	87
תד"ה בשליקתא	87
תד"ה טהרו מלטמא	89
סוגיא דעובר צורתו והציץ מרצה חלק א' - תד"ה למה לי עיבור צורה	93
דף לד:.....	95
סוגיא דעובר צורתו רש"י בד"ה אי אמרת בשלמא ותוס' ד"ה שאם זרק הורצה	95
רש"י ד"ה הכי גרסינן	98
רש"י ד"ה אף אנן נמי תנינא	102

דף כז:

תד"ה מה נותר ובא"ד לעיל

תוס' בד"ה מה נותר כו' דלית לך למעוטי מנותר אלא שאר אסורין כו' עכ"ל שאר אסורין דלעיל דהיינו שור הנסקל לא אצטריך ליה למעוטי כיון דלא דמי לנותר דהוי בכרת אלא משום דהוא יתורא דקרא דלא יאכל דמוקמינן ליה לשאר איסורים בבשר טמא הוא דכתיב דלית ביה כרת ואיכא למילף מיניה שפיר שור הנסקל שיהיה בשריפה אי לאו האי מיעוטא דהנותר בשריפה ודו"ק:

בא"ד לעיל היכי יליף שאר אסורין כו' דלחמץ בפסח לא צריך קרא דמצי למילף במה מצינו עכ"ל ר"ל במה מצינו מנותר דהוה נמי בכרת אבל שאר אסורין לא מצי למילף לאסור בהנאה במה מצינו מבשר טמא שאינו בכרת ואסור בהנאה דנבילה תוכיח שאסור באכילה ואינו אסור בהנאה ודו"ק:

- 1) תוספות of הוה אמינא as understood by the דף כד. at גמרא
a) הקדמה
i) "ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא"
b) קשיא
i) נותר for איסור הנאה and איסור אכילה already teach פסוקים other
ii) why is "לא יאכל כי קדש הוא" necessary
c) ר' יונתן by תירוץ
i) אם אינו ענין לנותר
ii) איסור אכילה there's an איסורין שבתורה "כל איסורין שבתורה" that where there's an איסור הנאה there's also an איסור אכילה
2) רש"י
a) שור הנסקל and חמץ בפסח can at most mean "לכל איסורין שבתורה"
b) היתר הנאה that teach לימודים specific there are איסורי אכילה for other
3) תוספות of הוה אמינא as understood by the גמרא of the המשך
a) קשיא
i) Why don't we derive by מצינו במה from נותר that
(1) just as נותר is בשריפה
(2) "כל איסורין שבתורה" are also בשריפה
b) תירוץ
i) "נותר בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה" teaches that "ושרפת את הנותר באש"
c) הקדמה
i) "והבשר ... אשר יגע בכל טמא לא יאכל" says: פסוק a קדשים שנטמאו For
d) קשיא

- i) Other קדשים שנטמאו already teach איסור אכילה and איסור הנאה for איסור הנאה
  - ii) why is "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל" necessary
- e) רב פפא of תירוצ
- i) אם אינו ענין לקדשים שנטמאו
  - ii) איסור אכילה there's איסורין שבתורה to teach for תנהו ענין also an איסור הנאה
- f) קשיא
- i) Why don't we derive by מצינו במה from שנטמאו that
    - (1) just as קדשים שנטמאו are בשריפה
    - (2) "כל איסורין שבתורה" are also בשריפה
- g) תירוצ
- i) teaches ושרפת את הנותר באש
    - (1) not only that there's no מצינו במה on שריפה from נותר to שבתורה
    - (2) but also that there's no מצינו במה on שריפה from שנטמאו to איסורין
- 4) דף כז: here at ברייתא
- a) ר' יהודה אומר אין ביעור חמץ אלא בשריפה
  - b) והדין נותן
    - i) נותר אסור באכילה וחמץ אסור באכילה
    - ii) מה נותר בשריפה אף חמץ בשריפה
- 5) תוספות
- a) קשיא
    - i) For the מאן דאמרי at דף כד: who say that "נותר בשריפה ואין כל איסורין שבתורה"
    - ii) How can יהודה ר' derive שריפה for חמץ from נותר
  - b) ד"ה מה נותר at מהרש"א as explained by תירוצ
    - i) Here is the מסקנא on how תוספות understands the סוגיא at דף כד.
  - c) Part 1
    - i) בבל תותירו and בכרת because both are נותר is very similar to חמץ
    - ii) שור הנסקל is somewhat similar to שנטמאו because the איסור אכילה isn't בכרת
    - iii) שור הנסקל isn't similar to נותר at all because נותר is בכרת while שור הנסקל isn't בכרת
    - iv) It follows that

- (1) a קדשים שננטמאו from במה מצינו from נותר to חמץ is stronger than a קדשים שננטמאו from במה מצינו from שור הנסקל to שור הנסקל
- (2) there can be no שור הנסקל from נותר to במה מצינו at all
- d) Part 2
- i) We prefer to derive a לימוד by מצינו במה than to rely for the לימוד on אינו "אם אינו ענין"
- e) Part 3
- i) The גמרא at דף כד. realized all along that
- (1) First
- (a) For חמץ the מצינו from נותר is strong enough
- (i) to teach הנאה איסור חמץ for חמץ without having to rely on ענין "אם אינו ענין"
- (ii) And to teach שריפה חמץ for חמץ despite the מיעוט of "והנותר"
- (2) Second
- (a) For שור הנסקל there is no מצינו at all from נותר from which to derive שריפה or איסור הנאה
- ii) From this ר' יונתן realized that
- (1) שור הנסקל to איסור הנאה must teach אם אינו ענין
- (2) There's no לימוד that would teach שריפה חמץ for שור הנסקל so no מיעוט is needed to teach that there's no שריפה חמץ for שור הנסקל
- f) Part 4
- i) It follows that ר' יהודה holds that
- (1) "אי מה כאן מה נותר בשריפה אמר קרא וכולי" can apply to neither חמץ nor שור הנסקל
- (2) and this explains how ר' יהודה in our סוגיא derives שריפה חמץ from נותר to חמץ
- ii) Instead
- (1) the גמרא asked קשיא "אי מה כאן" only for רב פפא since we've established that there is a מצינו במה from שננטמאו to קדשים שננטמאו from שור הנסקל
- (2) And the גמרא answered that
- (a) Unlike חמץ for which there is a strong מצינו במה from נותר on שריפה חמץ and for which we don't accept that the מיעוט from "והנותר" destroys this מצינו במה
- (b) For שור הנסקל the מצינו במה from שננטמאו to קדשים שננטמאו isn't strong and the מצינו במה from נותר on שריפה חמץ is destroyed by the מיעוט of "והנותר"
- g) Part 5 - of תוספות המשך - בא"ד לעיל at מהרש"א explained by
- i) קשיא

(1) Why does רב פפא need to rely on אם אינו ענין to derive איסור הנאה for שור קדשים שננטמא from הנסקל

(2) When he can derive this דין by במה מצינו since both שור הנסקל and קדשים אסור באכילה are שננטמא

ii) תירוץ

(1) אסור באכילה that's נבילה תוכיה by מופרך would be איסור הנאה on במה מצינו and yet isn't אסור בהנאה

iii) {presumably the גמרא could also have used נבילה תוכיה to explain why we don't derive שריפה by במה מצינו from שננטמא}

תד"ה חלבו של שור הנסקל

בד"ה חלבו של שור כו' ותירץ דלא דמי ליה בבל תותירו עכ"ל ואין להקשות כיון דאסקי אדעתייהו הך פירכא דבל תותירו א"כ מה יוכיח איכא דהא חמץ דמי לנותר בבל תותירו משא"כ שור הנסקל וי"ל דסמכו עצמם למימר יוכיח נמי אהא לדברי ר"י כדמסיק דאשם תלוי וחטאת כו' לדבריך יוכיחו וק"ל:

1) ברייתא

a) ר' יהודה

- i) The דין that "אין ביעור חמץ אלא בשריפה" is based on this מצינו נותר from במה מצינו
(1) and are אסור באכילה ובהנאה and are similar in that both חמץ בפסח and נותר (1) בכרת
(2) It follows that
(a) בשריפה is נותר since
(b) חמץ is also בשריפה

b) קשיא

- i) that this מצינו isn't correct מוכיח is חלבו של שור הנסקל
ii) Since חלבו של שור הנסקל
(1) ענוש כרת and is איסור אכילה והנאה Has
(2) דין שריפה has no And yet

c) תירוץ

- i) You're right that that a מצינו based on איסור from נותר בשריפה teaches that במה מצינו that isn't correct ענוש כרת and אכילה והנאה
ii) Instead ר' יהודה derives from נותר that חמץ is בשריפה from this מצינו based on תותירו בל תותירו:
(1) and נותר (1) are similar in that each has a דין of תותירו בל
(2) It follows that
(a) בשריפה is נותר since
(b) חמץ is also בשריפה
iii) While חלבו של שור הנסקל has no דין of תותירו בל and so has no שריפה דין

d) קשיא

- i) "אשם תלוי וחטאת העוף הבא על הספק" proves that a מצינו that teaches שריפה from נותר based on תותירו בל isn't correct
ii) since
(1) בבל תותירו is "אשם תלוי וחטאת העוף הבא על הספק"
(2) דין שריפה has no ר' יהודה says it

2) תוספות

a) קשיא

- i) At the point where the גמרא says that חלבו של שור הנסקל is מוכיח that
  - (1) where there's an איסור אכילה והנאה and עונש כרת
  - (2) it's not necessarily so that there's a דין שריפה
- ii) Why didn't the גמרא instead derive from the same במה מצינו that
  - (1) in fact there is שריפה for חלבו של שור הנסקל
  - (2) because both נותר and חלבו של שור הנסקל are אסור באכילה and עונש כרת

b) תירוץ

- i) There is no במה מצינו that can teach שריפה for חלבו של שור הנסקל
- ii) because
  - (1) חלבו של שור הנסקל isn't similar to נותר
  - (2) Since נותר is בבל תותירו while חלבו של שור הנסקל isn't בבל תותירו

3) ד"ה חלבו at מהרש"א

a) קשיא

- i) If the גמרא when it dealt with a possible במה מצינו from איסור אכילה והנאה and כרת already realized that בל תותירו is a factor that can be used to compare נותר with other דינים
- ii) Then
  - (1) the גמרא shouldn't have asked that חלבו של שור הנסקל יוכיח
  - (2) because it must have realized that
    - (a) נותר חמץ from במה מצינו can be a base for בל תותירו
    - (b) That's not available to teach שריפה for חלבו של שור הנסקל

b) תירוץ

- i) That's correct
- ii) But the גמרא also knew that a במה מצינו from בל תותירו would in the end of the אשם תלוי וחטאת העוף הבא על הספק be מופרך by proof from סוגיא

דף כח.

תד"ה ואתה אומר

דף כח עמוד א] בד"ה ואתה אומר כו' טעמא דר"י דריש בת"כ מכי קודש הוא כו' עכ"ל משום דדרשינן לעיל כל שבקודש פסול בשריפה אצטריך להאי מיעוטא דהוא למעט אלו שבקודש ואינן בשריפה וק"ל:

תד"ה ותנן נמי

בד"ה ותנן נמי כו' ורחמנא אמר לא ידבק בידך מאומה וגו' אבל בעבודת כוכבים לא כתיב אכילה ואסור אפילו שלא כדרך הנאה עכ"ל ומיהו אצטריך ליה להאי קרא דלא ידבק וגו' לאסור אף על גב דאינו מגדל צמחים אלא בזה וזה גורם כדמוכח התם ע"ש:

1) משנה

a) ר' יהודה

i) אין ביעור חמץ אלא שריפה

b) רבנן

i) אף מפזר וזורה לרוח או מטיל לים

2) עבודה זרה an מאבד on how to be מסכת עבודה זרה in משנה

a) ר' יוסי

i) שוחק וזורה לרוח או מטיל לים

b) רבנן

i) מטיל לים

(1) דאם שוחק אף הוא נעשה זבל ומגדל צמחים

(a) from which a person might have הנאה

(2) ורחמנא אמר לא ידבק בידך מאומה

(a) so that it's to have הנאה from these צמחים

3) תוספות

a) שאלה

i) Must it be that

(1) אכילת צמחים for חייש who are מסכת עבודה זרה in רבנן (1)

(2) Disagree with רבנן on חמץ who aren't חייש for צמחים (2)

b) תשובה

i) No for the following reason

c) Part 1

i) We established at דף כד: that

(1) wherever there is a direct אכילה and there's also an איסור הנאה

(a) the איסור הנאה applies only דרך הנאתן

(2) wherever there is no direct אכילה and there's also an איסור הנאה

(a) the איסור הנאה applies also for הנאתן שלא כדרך הנאתן

d) Part 2

i) For חמץ there is a פסוק that sets out a direct אכילה

- (1) So the הנאתן of איסור הנאה applies only דרך הנאתן
- ii) For איסור אכילה there is no פסוק that sets out a direct עבודה זרה
  - (1) So the הנאה of איסור עבודה זרה applies also שלא כדרך הנאתן
- e) It follows that
  - i) רבנן who are מחמיר in עבודה זרה can be the same רבנן who are מיקל for חמץ
  - ii) Because
    - (1) To have הנאה from these צמחים is an הנאה from עבודה זרה that's שלא כדרך הנאתן
    - (2) So that
      - (a) for חמץ this הנאה is מותר
      - (b) while for עבודה זרה this הנאה is אסור
- 4) מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) Then why do רבנן for עבודה זרה need to rely on "לא ידבק בידך מאומה"
  - b) תירוץ
    - i) הקדמה
      - (1) Although
        - (a) an עבודה זרה after it's נשחק is a גורם איסור for צמחים גידול
      - (2) Still
        - (a) There are also גורמי היתר for this גידול
    - ii) "לא ידבק בידך מאומה" teaches that the הנאה איסור applies to these צמחים even where זה וזה גורם

תד"ה ע"ז דלא ממיסה לא בעי שחיקה

בד"ה עבודת כוכבים דלא כו' ולפ"ז לרב יוסף בשאר נהרות לא מהני שחיקה מדקאמר מצריך להוליך לים המלח כו' עכ"ל ר"ל דאי בשאר נהרות נמי מהני שחיקה לרב יוסף וליכא לאפלוגי בין ים המלח לשאר נהרות כלל א"כ אמאי נקט בכמה דוכתין ים המלח דלא הל"ל אלא יוליכו למים ומהרש"ל נדחק בזה ולא ידעתי למה ואין להקשות לפום סברא דהשתא לר' יוסי אמאי שרי לשחוק ולזרות לרוח טפי מלהוליכו לשאר נהרות די"ל כמ"ש לקמן התוס' דבשאר נהרות איכא למיחש טפי שהמים יוליכו אותו למקום אחד לידות הנהר משא"כ בשוחק וזורה לרוח שאינו בא למקום אחד ובדברי התוס' בזה פרק כ"ה נפל טעות בדבריהם וע"ש בחדושינו וק"ל:

בא"ד וליכא בין רבה לרב יוסף אלא חמץ בשאר נהרות ע"כ ר"ל לענין דינא ליכא בינייהו אלא חמץ בשאר נהרות דבעבודת כוכבים ליכא בינייהו לענין דינא אלא בפרושא דמתני' דרב יוסף מוקי לה בשאר נהרות וע"י שחיקה ורבה מוקי לה לים המלח בלא שחיקה ודו"ק:

1) חמץ on משנה

a) רבנן

i) אף מפזר וזורה לרוח או מטיל לים

2) עבודה זרה on משנה

a) ר' יוסי

i) שוחק וזורה לרוח או מטיל לים

3) תוספות as explained by גמרא

a) The following table summarizes the שיטות of רבה and רב יוסף for רבנן on חמץ and עבודה זרה on ר' יוסי

b) Note that תוספות has two שיטות on the מהלך of רב יוסף: the שיטה of "לכאורה" and the שיטה of "מסקנא דתוספות"

לשון המשנה	רבה	רב יוסף לשיטת "לכאורה" דתוספות	רב יוסף לשיטת "מסקנא דתוספות"
רבנן לגבי חמץ – אף מפרר וזורה לרוח או מטיל לים	זורה לרוח בצירוף פירור או מטיל לים בצירוף פירור	זורה לרוח בצירוף פירור או מטיל לים אף בלי פירור	זורה לרוח בצירוף פירור או מטיל לים אף בלי פירור
ר' יוסי לגבי עבודה זרה – שוחק וזורה לרוח או מטיל לים	כוונת דברי ר' יוסי: "מטיל לים" משמעו לים המלח ולא נאמרה שחיקה לגבי"	כוונת דברי ר' יוסי: "מטיל לים" משמעו לים המלח ונאמרה שחיקה לגבי"	כוונת דברי ר' יוסי: "מטיל לים" משמעו בשאר נהרות ונאמרה שחיקה לגבייהו"
	נמצא דמטיל לים המלח אף בלי שחיקה ולשאר נהרות דיקא בצירוף שחיקה	נמצא דמטיל לים המלח בצירוף שחיקה ובשאר נהרות לא מהני שחיקה כמבואר להלן	נמצא דמטיל לים המלח אף בלי שחיקה ולשאר נהרות דיקא בצירוף שחיקה דומיא דרבה

4) ד"ה עבודת כוכבים at מהרש"א as explained by תוספות

a) For the שיטה of "לכאורה" it must be that רב יוסף says for ר' יוסי that it's אסור to be שחיקה even with מטיל לשאר נהרות

- b) Because otherwise why does ר' יוסף point out for ר' יוסי that מטיל לים with שחיקה applies to ים המלח
- 5) תוספות of המשך
- a) See from the table that
- i) for the שיטה of the מסקנא
- ii) the only מחלוקת between רבה and רב יוסף is whether for חמץ there needs to be מטיל לים where פירור
- b) Compare the שיטה of לכאורה where there is a מחלוקת between רבה and רב יוסף also for עבודה זרה
- 6) בא"ד וליכא at מהרש"א
- a) It's correct that
- i) for the שיטה for the מסקנא
- ii) It's only for חמץ that there's a מחלוקת in דין between רבה and רב יוסף
- b) But they're also מחולק on the כוונה of the actual words of ר' יוסי
- i) Namely
- (1) רבה says that ר' יוסי by "מטיל לים" refers to ים המלח and that's why רבה says that ר' יוסי doesn't mean to require שחיקה
- (2) רב יוסף says that ר' יוסי by מטיל לים refers also to שאר נהרות and that's why רב יוסף says that ר' יוסי does mean to require שחיקה to that "ים" meaning to שאר נהרות
- 7) ד"ה עבודת כוכבים at מהרש"א
- a) לכאורה of שיטה קשיא
- i) Why is שחיקה effective for לרוח but not for נהרות שאר
- b) תירוץ
- i) in שאר נהרות we're חייש that pieces of the עבודה זרה might collect in הנהר
- ii) For לרוח we don't have this חשש

דף כח:

תד"ה וחד לפני זמנו

[דף כח עמוד ב] בד"ה חד לפני זמנו כו' ואור"י כיון דחד מהני קראי משמע איסור הנאה לא נחלק ביניהם עכ"ל יש לדקדק מדבריהם דהכא אדבריהם דלעיל שכתבו תימה לרשב"א לימא דא"ב חמץ נוקשה כו' דמרבינן ליה מכל מחמצת לא תאכלו דלחזקיה שרי בהנאה כיון דלא כתיב לא יאכל ולר' אבהו כו' ע"ש הא איכא לתרוצי כי הכא כיון דחד מהנהו קראי איסור הנאה משמע לא נחלק ביניהם דליכא למימר דא"כ להוי נמי חמץ נוקשה בכרת משום דלא נחלק ביניהם דא"כ ה"נ מהאי טעמא הכא בלפני זמנו ולאחר זמנו ליהוי בכרת וי"ל דאיכא הכא שום מיעוטא לר"י דתוך זמנו בכרת ואין לפני זמנו ולאחר זמנו בכרת וק"ל:

1) הקדמה

- a) בלאו דין חמץ and is חמץ נוקשה teaches that "כל מחמצת לא תאכלו"
- b) But there's no עונש כרת for חמץ נוקשה

2) דף כג: at גמרא

- a) ר' אבהו and חזקי' of מחלוקת
  - i) איסור אכילה as well as איסור הנאה teaches that only בצירי לא יאכל חזקי'
  - ii) איסור as well as איסור הנאה is enough to teach לא יאכל בחולם ר' אבהו אכילה
- b) קשיא
  - i) מאי ביניהו
  - ii) In what case is there a difference in דין between חזקי' and ר' אבהו

3) ד"ה מאי ביניהו at דף כג: at תוספות

- a) רשב"א of קשיא
  - i) Since we derive the איסור לחמץ נוקשה וכו' from כל מחמצת לא תאכלו where there is a חולם
  - ii) Why doesn't the גמרא answer that איכא ביניהו whether חמץ נוקשה is אסור בהנאה namely
    - (1) מותר בהנאה חמץ נוקשה holds that חזקי'
    - (2) אסור בהנאה חמץ נוקשה holds that ר' אבהו
- b) תירוץ
  - i) אסור באכילה חמץ נוקשה is כל מחמצת לא תאכלו from מרבה
  - ii) איסור הנאה also to ריבוי the מחלק and we're not
- c) פירכא
  - i) If we're not מחלק why don't we apply the ריבוי also to teach that חמץ נוקשה is בכרת

- ii) So it must be that
  - (1) according to 'חזקי' we are מחלק and apply the ריבוי from כל מחמצת only to איסור אכילה
  - (2) and the קשיא of רשב"א remains
- 4) גמרא here
  - a) לאחר זמנו and לפני זמנו but also תוך זמנו not only אסור בהנאה is חמץ says that ר' יהודה
  - b) Because we apply one of the following three פסוקים to לפני זמנו and the second to לאחר זמנו and the third to תוך זמנו
    - i) לא יאכל (בצירי) חמץ
    - ii) כל מחמצת לא תאכלו (בחולם)
    - iii) לא תאכל (בחולם) עליו חמץ
  - c) Note that
    - i) בלאו is חמץ לפני זמנו these ריבויים teach
    - ii) בכרת isn't חמץ לפני זמנו that remains דין
- 5) ד"ה וחד לפני זמנו here at תוספות
  - a) קשיא
    - i) It's מסתבר that the לא יאכל that's בצירי applies to תוך זמנו and that one of the other two פסוקים that are בחולם apply to לפני זמנו
    - ii) So how does 'חזקי' derive הנאה איסור for לפני זמנו
  - b) תירוץ
    - i) Once the פסוק that's בצירי teaches איסור הנאה for תוך זמנו
    - ii) We're not מחלק and say all three פסוקים teach איסור הנאה
  - c) Note that
    - i) מפריד this תירוץ by asking here isn't תוספות
      - (1) If we're not מחלק
      - (2) Why is there no כרת for לפני זמנו
- 6) מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) Since תוספות doesn't use the absence of a כרת דין for לפני זמנו to be מפריד its לא מחלקין based on לפני זמנו for איסור הנאה that there's an תירוץ
    - ii) Why does תוספות at דף כג: use the absence of a כרת דין for חמץ נוקשה to be מפריד its לא מחלקין based on לפני זמנו for איסור הנאה that there's an תירוץ
  - b) תירוץ
    - i) The reason we're מחלק for כרת on לפני זמנו is based on some מיעוט special

ii) There's no מיעוט that would teach that חמץ נוקשה is אסור בהנאה but isn't בכרת

דף כט.

סוגיא דהאוכל חמץ של הקדש במועד חלק א' – רש"י ד"ה מעל חייב

[דף כט עמוד א] בפרש"י בד"ה מעל חייב כו' כר"ש דאמר חמץ לאחר הפסח מותר כו' עכ"ל ולפירושו ס"ל דבר הגורם לממון כממון דמי וה"ה דה"מ לפרש דס"ל כו' יוסי הגלילי דאפילו תוך זמנו מותר בהנאה ודבר הגורם לממון לאו כממון דמו וכ"ה בדברי בעל המאור ע"ש:

1) הקדמה

a) ר' שמעון רבא according to ר' שמעון

i) פסח after פסח אסור בהנאה מדרבנן and is פסח in אסור בהנאה מדאורייתא is חמץ של הדיוט

ii) פסח even after מותר בהנאה but is פסח in אסור בהנאה מדאורייתא is חמץ של הקדש מדרבנן

b) ר' יוסי הגלילי

i) פסח in מותר בהנאה is חמץ של הדיוט even

2) ברייתא

a) חמץ של הקדש במועד מועל if he eats תנא קמא says that

3) ר' יוחנן as explained by רש"י for גמרא

a) ר' שמעון agrees with תנא קמא

i) And although

(1) חמץ של הקדש ate the אוכל in פסח when the הוזהב wasn't הקדש

(2) אסור that's חמץ any פודה to be ישראל no פסח during Because

ii) still

(1) דבר הגורם לממון כממון דמי תנא קמא holds that מועל is אוכל because

(2) פסח after הקדש the פודה not to be ישראל a caused by his אוכל since the מותר בהנאה is חמץ של הקדש when

4) ד"ה מעל חייב at מהרש"א

a) רש"י could also have followed בעל המאור and explain that

i) חמץ מותר בהנאה אף בפסח ר' יוסי הגלילי who says תנא קמא agrees with

ii) So

(1) דבר הגורם לממון כממון דמי חמץ מעל without having to hold that תנא קמא can say

(2) Because פסח itself since הוזהב was הקדש

(a) if it weren't for the אוכל

(b) a ישראל might have been פודה the חמץ to have הנאה from it in פסח

סוגיא דהאוכל חמץ של הקדש במועד חלק ב' – רש"י ד"ה את יום הכפורים ותד"ה מאן יש אומרים

בד"ה את יום כו' יש טועים דקשיא להו כי פטר ר' נחוניא במזיד דבר כרת הוא והכא בשוגג כו' עכ"ל לכאורה נראה לפרש דודאי לענין תשלומי ממון א"נ דשגג נמי בכרת פטור דכיון דר' נחוניא עושה יוה"כ כשבת ואנן קי"ל כחזקיה דחייבי מיתות שוגגין פטורין מן התשלומין כמ"ש התוס' ומינה דחייבי כריתות נמי שוגגין פטורין ולא קשיא להו הכא אלא לענין דפטר אותו נמי מקרבן מעילה כדקתני לא מעל דליכא למפטריה בשגג נמי בכרת דא"כ כל חייבי מיתות שוגגין פטורין נמי מחטאת והרי התורה חייבו אלא דאיכא לאוקמי דפטר נמי מקרבן מעילה לר' נחוניא בהזיד בחמץ ואפילו שגג בהקדש וכפרש"י מיהו בההיא שמעתין דלקמן דהאוכל תרומת חמץ בפסח כו' נראה מפרש"י דלא קים ליה כחזקיה ואיכא תנא דפליג אדבי חזקיה כמ"ש התוס' פרק אלו נערו ע"ש ועוד יבא בדברי התוס' בזה ובפרש"י לקמן ודו"ק:

בד"ה מאן י"א כו' אמאי פטר כרת מתשלומין והא כו' עכ"ל לכאורה נראה לפרש דל"ל משום דאיירי בהזיד בכרת דאין לחלק בין שוגג למזיד דהא קי"ל חייבי מיתות שוגגין פטורין מתשלומין של ממון כמ"ש התוס' לקמן ומזה שהקשו מההיא דאוכל תרומת חמץ בשוגג דחייב לשלם דאין לחלק בין שגג התם בחמץ להזיד בחמץ מה"ט דכל חייבי מיתות שוגגין פטורין מתשלומין ובפשיטות אההיא דהאוכל תרומת חמץ בשוגג דחייב לשלם לא קשיא להו מההיא דכל חייבי מיתות שוגגים פטורין מתשלומין משום דהכי גלי לן קרא דלא מפטר משום חיוב מיתה וה"ה מחיוב כרת ולכך קשיא להו אדהכא דע"כ לא נימא הכי א"ק דאימא ודאי דבעלמא אין לחלק בין שוגג למזיד מדתני דבי חזקיה אבל הכא מה"ט איכא לפלוגי דבשוגג [בכרת לא] פטר כיון דגלי דחייב בשוגג דמיתה ה"ה בשוגג דכרת כההיא דאוכל תרומת חמץ וכן נרא' שזהו דעת רש"י (דהכא) [דהתם] פירש שהזיד בחמץ ולקמן פירשו ששגג בשתיהן וע"כ נראה דמשמע להו מדקתני מעל ששגג בהקדש כמ"ש התוס' לקמן וה"ה ששגג בחמץ דאל"כ ליתני שהזיד בחמץ בהדיא ואיירי כההיא דלקמן בהאוכל תרומת חמץ דאיירי ששגג בשתיהן ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) קם לי' בדרכה מיני' because פטורין מן התשלומין are חייבי מיתות בית דין
- b) חייבי כריתות פטורין מן התשלומין – ר' נחוניא בן הקנה
- c) חייבי מיתות שוגגין פטורין מן התשלומין – חזקי'
- d) It follows that
  - i) by combining the מימרא of מימרא of ר' נחוניא בן הקנה with the מימרא of חזקי'
  - ii) פטורין מן התשלומין are also חייבי כריתות שוגגין

2) Second הקדמה

- a) הקדש to קרן וחומש and to אשם מעילות שגג במעילה needs to bring

3) Third הקדמה

- a) במיתה בידי שמים is הזיד במעילה – רבי

- 4) Fourth הקדמה
- חייב קרן וחומש is שגג בתרומה
  - במיתה בידי שמים is הזיד בתרומה
- 5) Fifth הקדמה
- בכרת is הזיד בחמץ
- 6) ברייתא
- האוכל חמץ של הקדש במועד
    - מעל – תנא קמא
    - לא מעל – יש אומרים
- 7) גמרא
- are חייבי כריתות that ר' נחוניא בן הקנה because they agree with מעל יש אומרים פטורין מן התשלומין
- 8) ד"ה את יום הכפורים at מהרש"א as explained by רש"י
- "יש טועים"
    - assume that the ברייתא deals with where the אוכל חמץ של הקדש was בשוגג both on מעילה and on חמץ
    - and as understood by רש"י follow one of the following two מהלכים in asking a ברייתא קשיא
      - first מהלך on the קשיא of יש טועים
        - accept that there is a פטור מתשלומין for יש אומרים because
          - חייבי מיתות שוגגין פטורין מן התשלומין that חזקי' of שיטה יש אומרים (1)
          - And we've established that
            - ר' נחוניא בן הקנה according to חזקי' (a)
            - פטורין מן התשלומין are also חייבי כריתות שוגגין (b)
        - But
          - יש טועים say that the words מעל by יש אומרים suggest that there's also no קרבן מעילה (1)
          - And יש טועים ask that it's impossible that חייבי כריתות שוגגין are פטור מקרבן (2)
          - Because
            - If so there'd never be a חטאת for קרבן חטאת for חייבי כריתות שוגגין (a)
            - and yet the תורה says that there's a חטאת for קרבן חטאת for חייבי כריתות שוגגין (b)
      - second מהלך on the קשיא of יש טועים
        - We'll point out at page 26 that רש"י seems to hold that the הלכה doesn't follow חזקי' (i)

- ii) יש טועים agree
  - (1) It follows that חייבי מיתות שוגגין and חייבי כריתות שוגגין aren't even מן התשלומין
  - (2) And that's why יש טועים ask why יש אומרים say לא מעל
- d) יש טועים of קשיא to תירוץ
  - i) שגג במעילה והזיד בחמץ אוכל where deals ברייתא
  - ii) and it's because of חמץ זדון that based on הקנה בן נחוניא ר' there is a פטור from מעילה of קרבן as well as from מעילה of תשלומין
  - iii) In other words רש"י is מחלק between שוגג and מזיד
    - (1) Where שגג בחמץ ושגג במעילה
      - (a) For the first מהלך there's a חיוב to bring a מעילה קרבן
      - (b) For the second מהלך there's also a חיוב תשלומין
    - (2) Where הזיד בחמץ ושגג במעילה
      - (a) There's a פטור from תשלומין as well as from מעילה קרבן
- 9) מהרש"א as explained by ד"ה מאן יש אומרים at תוספות
  - a) Part 1
    - i) יש טועים of קשיא and disagrees with רש"י תוספות
      - (1) because לא מעל יש אומרים say
        - (a) The הלכה does follow 'חזקי' and based on 'חזקי' even for שגג במעילה ושגג קרבן מעילה there's a פטור from תשלומין and from מעילה קרבן
        - (b) In short we're not מחלק between שגג בחמץ ושגג במעילה and הזיד בחמץ ושגג במעילה
  - b) Part 2
    - i) תוספות of שיטה to קשיא
      - (1) For רבי who says במעילה במיתה בידי שמים
      - (2) every case of שוגג מעילה should be לכאורה a case of שמים בידי מיתה and based on 'חזקי' should be פוטר from תשלומין and מעילה קרבן
      - (3) And this is impossible because then there'd never be a תשלומין or קרבן for מעילה
      - (4) So it must be that the תורה was מגלה that for שגג במעילה there no פטור despite the שיטה of 'חזקי'
    - ii) so why
      - (1) should the דין be different where שגג בחמץ as well as שגג במעילה
      - (2) in that here the שיטה of 'חזקי' does result in a פטור
- c) תירוץ

- i) The תורה was מגלה an exception from the דין of חזקי' for במעילה שגג
  - ii) The תורה wasn't מגלה an exception from the דין of חזקי' for פטור מתשלומין in a case where a person was שגג for חמץ as well as for מעילה
  - iii) In other words היכא דגלי גלי היכא דלא גלי לא גלי
  - iv) And this explains why יש אומרים say לא מעל
- 10) דף לא: at משנה of the רישא
- a) האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש
- 11) תוספות and רש"י
- a) The משנה deals with שגג בתרומה ושגג בחמץ
- 12) גמרא there
- a) Even קים לי' בדרכה מיני' that there is no משנה that ר' נחוניא בן הקנה can agree with the חייב תשלומין there's a
- 13) תוספות and רש"י for גמרא of the – תוספות ביאור
- a) For רש"י this fits well with the second מהלך
    - i) The הלכה doesn't follow חזקי' at all
    - ii) So there is no פטור מתשלומין for any שוגג
  - b) But for תוספות this is a קשיא since תוספות says the הלכה follows חזקי'
  - c) תוספות for תירוצ'
    - i) It must anyway be that the תורה was מגלה that the דין of חזקי' doesn't apply to תרומה
    - ii) since
      - (1) כולי עלמא for במיתה בידי שמים is הזיד בתרומה
      - (2) It would follow from applying the שיטה of חזקי' that
        - (a) every case of שגג בתרומה
        - (b) would be a case of שמים שוגגים that should be פטור מתשלומין
    - (3) Now
      - (a) this is impossible because then there'd never be a דין תשלומין for תרומה
      - (b) and that's why the רישא of the משנה at: דף לא: says there is a חייב תשלומין
  - iii) and
    - (1) although in this case there is שגגת חמץ in addition to שגגת תרומה
    - (2) still דגלי גלי and the exception from the דין of חזקי' still applies
- d) Further קשיא of תוספות
  - i) This is סותר the סברא of גלי לא גלי היכא דלא גלי לא גלי

- ii) That תוספות established to explain the שיטה of מעל לא יש אומרים in our סוגיא
- 14) מהרש"א
- a) Note that this שקלא וטריא is further proof that תוספות holds that we agree with חזקי' not to be מחלק between שוגג and מזיד
- 15) מהרש"א of המשך
- a) קשיא
- i) Why does תוספות rely on the משנה at דף לא: only to ask a קשיא to our סוגיא on הקדש as we've explained
- ii) Instead of asking directly why at דף לא: there's no פטור from תשלומין based on חזקי'
- b) תירוץ
- i) תוספות from the start realized that the משנה there relies on גלי גלי to explain why there's a תשלומין
- ii) So all that's left for תוספות is to ask why our ברייתא doesn't say גלי גלי for יש אומרים
- 16) מהרש"א of המשך
- a) קשיא
- i) Why doesn't תוספות answer by adopting this שיטה
- (1) It's correct that generally based on חזקי' there's no difference between מזיד and שוגג
- (2) But
- (a) In deciding whether or not to say גלי גלי
- (b) there is a difference between מזיד and שוגג for חזקי'
- (3) Namely
- (a) The משנה at דף לא: in fact proves that we **do** say
- (i) שגג בתרומה כיון דגלי
- (ii) גלי נמי בשגג בחמץ
- (b) But the ברייתא at דף כט. as explained by רש"י proves that we **don't** say
- (i) כיון דגלי בשגג במעילה
- (ii) גלי נמי בהזיד בחמץ
- ii) Note that this מהלך
- (1) would work for רש"י who says the ברייתא deals with בחמץ
- (2) even if רש"י did agree with חזקי'
- b) תירוץ

i) הקדמה

(1) ברייתא at נחוניא ד"ה ר' says that the word "מעל" and "לא מעל" in the שגג בהקדש imply

ii) Now

(1) If שגג בחמץ in the ברייתא involved הזיד בחמץ instead of בחמץ

(2) The ברייתא would have explained this in order that we not be טועה to think that the ברייתא deals with שגג בחמץ as well as שגג במעילה

iii) That's why תוספות holds that it's מסתבר

(1) that the ברייתא deals with שגג במעילה ושגג בחמץ

(2) The same as the משנה deals with שגג בתרומה ושגג בחמץ

17) Here are the words of מהרש"א as we've explained them

בד"ה מאן י"א כו' אמאי פוטר כרת מתשלומין והא כו' עכ"ל לכאורה נראה לפרש דל"ל [כרש"י ד] משום דאיירי בהזיד בכרת [לכן פטור מתשלומין] ד[תוספות ס"ל ד] אין לחלק בין שוגג למזיד דהא קי"ל [כהך דחזקי' ד] חייבי מיתות שוגגין פטורין מתשלומין של ממון כמ"ש התוס' לקמן ו[אכן] מזה שהקשו [תוספות] מההיא דאוכל תרומת חמץ בשוגג דחייב לשלם [נמי משמע] דאין לחלק בין שגג התם בחמץ להזיד בחמץ [הכא והיינו] מה"ט דכל חייבי מיתות שוגגין פטורין מתשלומין [.]. ובפשיטות אהיהא דהאוכל תרומת חמץ בשוגג דחייב לשלם לא קשיא להו מההיא דכל חייבי מיתות שוגגים פטורין מתשלומין משום דהכי גלי לן קרא דלא מפטר משום חיוב מיתה וה"ה מחיוב כרת [כיון דגלי גלי] ולכך קשיא להו [דיקא] אדהכא ד[מאי טעמא] ע"כ לא נימא [אמרינן] הכי [כמו בתרומת חמץ דכיון דגלי גלי ודלכן מעל.]. א"ק {כלומר "אלא קשה"} דאימא ודאי דבעלמא אין לחלק בין שוגג למזיד מדתני דבי חזקיה אבל הכא מה"ט איכא לפלוגי ד[דיקא] בשוגג [בכרת לא {כבדפוס ווילנא} [פטו]ר כיון דגלי דחייב בשוגג דמיתה ה"ה בשוגג דכרת כההיא דאוכל תרומת חמץ [מה שאין כן במזיד [דלא גלי] דפטור ודהכא מדובר במזיד] וכן נרא' שזהו דעת רש"י [דהכא] {כבדפוס ראשון} דהתם פירש שהזיד בחמץ ולקמן פירש פי' {כבדפוס ראשון} – כלומר פירש רש"י ואין משמעו אשר פירשו תוספות} ששגג בשתיהן וע"כ נראה [דתוספות לא פירשו כרש"י] דמשמע להו מדקתני מעל ששגג בהקדש כמ"ש התוס' לקמן [בד"ה ר' נחוניא] וה"ה ששגג בחמץ דאל"כ ליתני שהזיד בחמץ בהדיא ו[לכן מסקי תוספות ד] איירי כההיא דלקמן בהאוכל תרומת חמץ דאיירי ששגג בשתיהן ודו"ק:

סוגיא דהאוכל חמץ של הקדש במועד חלק ג' - רש"י ד"ה כר' נחוניא ובא"ד לאשמועינן

[דף לב עמוד א] בפרש"י בד"ה כר' נחוניא כו' דאי שוגג בחמץ והזיד בתרומה מאי חומש איכא ואי כו' עכ"ל הכא לא קשיא ליה אמאי משלם כלל כדקשיא ליה גבי הזיד בחמץ אמאי משלם הא איחייב ליה כרת משום דאיכא למ"ד בפרק אלו נערו דר' נחוניא נמי דפוטר מתשלומין היינו דוקא משום כרת ולא משום מיתה וק"ל:

בא"ד לאשמועינן כולה מתני' בחמץ חולין כו' וניתני שוגג חייב ומזיד פטור משום כרת עכ"ל מפירושו נראה דלא קיימא לן כחזקיה דחייבי מיתות שוגגין פטורין דא"כ לר' נחוניא בחמץ חולין שוגג פטור כמו מזיד דה"ל חייבי כרת שוגגין ואפשר שהוא מחלק בין חייבי מיתות שוגגין לחייבי כריתות שוגגין והתוס' לא כ"כ לעיל ועיין בחידושינו לעיל ודו"ק

1) First הקדמה

a) זר שאכל תרומה בשוגג משלם קרן וחומש

2) Second הקדמה

a) זר שאכל תרומה במזיד חייב מיתה בידי שמים ואינו משלם חומש

3) Third הקדמה

a) ר' נחוניא בן הקנה

i) חייבי כריתות פטורין מן התשלומין

4) Fourth הקדמה

a) חזקי'

i) חייבי מיתות מזידין the same as פטורין מתשלומין are חייבי מיתות שוגגין

5) משנה

a) האוכל תרומת חמץ בפסח

i) רישא

(1) בשוגג משלם קרן וחומש

ii) סיפא

(1) במזיד פטור מן התשלומין

6) רש"י

a) שאלה

i) Does the הזיד בתרומה or הזיד בחמץ deal with סיפא

b) תשובה

i) The חייבי that ר' נחוניא בן הקנה of דין and teaches the הזיד בחמץ deal with סיפא The כריתות פטורין מן התשלומין

c) קשיא

- i) The תרומה could have taught this דין with חמץ that isn't תרומה
  - ii) Namely by saying that הזיד בפסח בחמץ is פטור מן התשלומין
- 7) בא"ד לאשמועינן מהרש"א
  - a) רש"י on the קשיא of קשיא
    - i) If רש"י agrees with חזקי'
    - ii) רש"י should have asked his קשיא this way:
      - (1) קשיא
        - (a) The תרומה could have taught this דין with חמץ that isn't תרומה
        - (b) Namely by saying that הזיד או שגג בחמץ is פטור מן התשלומין
  - b) First תירוץ
    - i) רש"י holds that the הלכה doesn't agree with חזקי' even for שוגגין
  - c) Second תירוץ
    - i) רש"י holds that the חזקי' said his דין
      - (1) Only for שוגגין בית דין שוגגין
      - (2) And not for כריתות שוגגין
- 8) of המשך – רש"י on what the סיפא teaches
  - a) There is a מחלוקת in נערות אלו whether the דין of הקנה בן נחוניא ר' applies to חייבי כריתות as well as to חייבי כריתות שמים
    - i) The סיפא deals with הזיד בתרומה
    - ii) and teaches that it agrees with the מאן דאמר who says that the דין of בן נחוניא ר' applies to חייבי כריתות שמים as well as to חייבי כריתות הקנה
  - b) קשיא
    - i) The תרומה could have taught this דין for הזיד בתרומה whether or not it's פסח
  - c) תשובה
    - i) The תרומה needs to deal with חמץ בפסח for a רבותא in the רישא that there can be a תשלומין even where there are two איסורים – חמץ and תרומה
- 9) Further of המשך רש"י
  - a) The רישא must deal with where שגג for both חמץ and תרומה
  - b) because
    - i) it can't be that חמץ ושגג בתרומה
      - (1) because then there'd be no תשלומין based on the דין of עיקר בן הקנה of חייבי כריתות פטורין מן התשלומין
    - ii) and it can't be that חמץ והזיד בתרומה
      - (1) because then there'd be no חומש

ד"ה כדר' נחוניא at מהרש"א 10)

a) קשיא

i) The same as רש"י explained that the רישא can't deal with בתרומה ושגג בחמץ והזיד because then it's a פשיטות that there's be a פטור מתשלומין based on the עיקר דין of חייבי כריתות ר' נחוניא בן הקנה

ii) Why doesn't רש"י say that

(1) the רישא can't deal with בתרומה והזיד

(2) Because then there'd be no תשלומין altogether because we've resolved in the סיפא that חייבי כריתות ר' נחוניא בן הקנה applies to שמים ביד מיתה the same as to חייבי כריתות

b) תירוץ

i) רש"י wants to clarify that

(1) even for the מאן דאמר in אלו נערו that חייבי כריתות ר' נחוניא בן הקנה applies his דין only to חייבי מיתה בידי שמים and not to חייבי כריתות

(2) it still can't be that the רישא deals with בתרומה והזיד

(3) namely because

(a) although there's be תשלומי קרן

(b) there'd be no תשלומי חומש

סוגיא דהאוכל חמץ של הקדש במועד חלק ד' – רש"י ד"ה ורב יוסף ותד"ה רב אשי אמר בדף כט:

בד"ה ורב יוסף כו' אלא אליבא דר"י הגלילי פליגי כו' ומ"ד לא מעל סבר אין פודין כו' עכ"ל יש לדקדק דרש"י וכן התוס' פירשו לקמן באוקימתא דרב אשי דלכ"ע אין פודין ואפ"ה חזי ליה למפרקיה ולהסיקו תחת תבשילו לר"י הגלילי דשרי בהנאה תוך זמנו והיה נראה ליישב דרב יוסף סבר דאפילו לר"י הגלילי לא חזי ליה למפרקיה ולהסיק דמיד כשפודה אותה הרי היא שלו ועובר בבל יראה כמו שהקשו התוס' לקמן לרב אשי ובפודין לכלבים לאו לכלבים דישראל אלא לכלבים דעובדי כוכבים קאמר רב יוסף אבל א"כ הוא אמאי לא מוקים לה רב יוסף אפילו כרבנן דר"י הגלילי דלמ"ד פודין ימכרנו לעובד כוכבים ההקדש עצמו וכמ"ש התוס' לקמן וע"כ הנראה לומר דלרב יוסף נמי לכלבים דידיה הוא וסבר רב יוסף למ"ד אין פודין לכלבים ה"נ דאין פודין להסיק תחת תבשילו כמ"ש התוס' דכן הדין בקדושת הגוף וסבר רב יוסף דאין לחלק ביניהם ודו"ק :

[דף כט עמוד ב] בד"ה רב אשי כו' אי גרסינן דכ"ע פודין א"כ לרבנן כו' מ"מ ימכרנו לנכרים ההקדש עצמו כו' עכ"ל ולפ"ז רב יוסף דמוקי פלוגתייהו בפודין ואין פודין ה"מ לאוקמא פלוגתייהו אפילו אליבא דרבנן למ"ד פודין מעל דמצי למוכרו לנכרים ההקדש עצמו ולמ"ד אין פודין לא מעל דלא מצי למוכרו לנכרים ואפשר שהתוס' מפרשים כן אוקמתא דרב יוסף לרבנן ולהאכיל לכלבים לאו דוקא לכלבים דישראל אלא דעכו"ם קאמר אבל רש"י לא פירש כן לעיל אלא לכלבים אפילו דישראל ואפשר דניחא ליה לאוקמא לר"י הגלילי ולכלבים אפילו דידיה וק"ל:

1) First הקדמה

a) פסח in חמץ from הנאה says that a person may have ר' יוסי הגלילי

i) But this הנאה must be by הרצה לאכילת כלבים

ii) Because

(1) in this way the person is משבית the חמץ at the same time that he has הנאה by הרצה his

(2) and his שהיי' of the חמץ to make this הרצה isn't long enough to make him be עובר on יראה כל

b) רבנן דר' יוסי הגלילי say that in פסח it's אסור to have any הנאה from חמץ at all

2) Second הקדמה based on תוספות at אמר רב אשי ד"ה

a) At this point we assume that

i) Just as for ר' יוסי הגלילי it's מותר without being עובר on יראה כל

(1) For a person to be חמץ on פסח for the time it takes to have הנאה from it and to be משבית it by הרצה לכלבו

ii) Just so for ר' יוסי הגלילי it's מותר without being עובר on יראה כל

(1) for a person to be חמץ משהה

(2) for the longer time that it takes from when he is פודה חמץ from a גזבר on הרצה לכלבו until he has הנאה from it and is משבית it by

3) Third הקדמה

- a) There's a מאן דאמר who says that "אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים" because it's a בזיון to הקדש and not דרך ארץ to do so
- b) This מאן דאמר would also be אוסר the גזבר to sell קדשים directly to a נכרי

4) Fourth הקדמה

- a) There's a מאן דאמר who says that "פודין את הקדשים להאכילן לכלבים" because it's not a בזיון to הקדש to do so
- b) This מאן דאמר would also be מתיר the גזבר to sell קדשים to a נכרי

5) Fifth הקדמה

- a) Whether a person is מועל if he's מועד של הקדש במועד depends on whether the חמץ is בר דמים both דיני חמץ and מצד דיני הקדש
- b) מצד דיני חמץ
  - i) Means that a person would have wanted to be פודה the חמץ to be נהנה in a way that's מותר to him and that doesn't make him be עובר on יראה בל
  - ii) Presumably this applies only for יוסי הגלילי in the אופנים we've already described
- c) מצד דיני הקדש
  - i) Presumably means that פדיון by this person is מותר because we follow the מאן דאמר who says that פודין את הקדשים להאכילן לכלבים

6) ברייתא

- a) האוכל חמץ של הקדש במועד
  - i) מעל תנא קמא says
  - ii) לא מעל יש אומרים say

7) גמרא

Here is how רב יוסף understands the שיטות of תנא קמא and יש אומרים

רב יוסף	דין פדיון מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח	רב יוסף
תנא קמא – מעל	מותר לפדות לכלבים	אית ליה כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה להריצה לכלבו ומותר נמי לפדותו להנאה זו מבלי לעבור בבל יראה	מובן דמעל
יש אומרים – לא מעל	אסור לפדות לכלבים	אית ליה כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה להריצה לכלבו ומותר נמי לפדותו להנאה זו מבלי לעבור בבל יראה	מובן דלא מעל

יש אומרים and תנא קמא of שיטות the רב אשי on how תוספות מסקנא

רב אשי	דין פדיי' מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח	קשיא אמאי מעל עיין בתוספות להלן
תנא קמא – מעל	ישראל אסור לפדות לכלבים	אית לי' כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה להריצה לכלבו ומותר נמי לפדותו להנאה זו מבלי לעבור בבל יראה	קשיא אמאי מעל עיין בתוספות להלן
יש אומרים – לא מעל	ישראל אסור לפדות לכלבים	אית לי' כרבנן דר' יוסי הגלילי דאסור בהנאה ואסור להריצו לפני כלבו	קשיא אף אלו ס"ל כר' יוסי הגלילי הו"ל למימר לא מעל עיין בתוספות להלן

8) ד"ה רב אשי at תוספות

a) רב אשי to קשיא

- i) "אין פודין that מצד דיני הקדש יש אומרים and תנא קמא רב אשי agree את הקדשים להאכילן לכלבים"
- ii) מצד דיני whether "לא מעל" and תנא קמא יש אומרים should both have said "לא מעל" of שיטה or ר' יוסי הגלילי of שיטה they follow the חמץ רבנן דר' יוסי הגלילי

b) רב אשי of שיטה on the תוספות of מסקנא

i) Part 1

- (1) The קדושת that אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים מאן דאמר agrees that for מסיק תחת תבשילו to be מותר דמים it's to be מותר דמים for אין פודין
- (2) Because קדושת דמים is only a דרבנן for אין פודין
- (3) And the הסקה תחת תבשילו for בזיון isn't great

ii) Part 2

- (1) because תנא קמא says מעל
- (a) We've just established that מצד דיני הקדש it's to be מותר the חמץ to be מסיק תחת תבשילו
- (b) And as for דיני חמץ
- (i) he agrees with ר' יוסי הגלילי and also holds that
- (ii) it's מותר to be חמץ until he has הנאה from it and is משבית it by being מסיקו תחת תבשילו
- (iii) the same as it's מותר to be חמץ until he has הנאה from it and is משבית it by being מריצו לכלבו
- (2) לא מעל יש אומרים say
- (a) Because
- (i) Although מצד דיני הקדש it's to be מותר the חמץ to be מסיק תחת תבשילו
- (ii) Still
- רבנן דר' יוסי they agree with מצד דיני חמץ
  - So a ישראל is אסור to have any הנאה from חמץ even to be מסיק מריצו לפני כלבו or תחת תבשילו

רב אשי למסקנא דתוספות	דין פדיי' מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח	
תנא קמאי מעל	אסור לפדות לכלבו אבל בקדושת דמים מותר לפדות להסיקו תחת תבשילו	אית לי' כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה ולהסיקו תחת תבשילו ומותר נמי לפדות להנאות אלו מבלי לעבור בבל יראה הוא	מובן דמעל
יש אומרים לא מעל	אסור לפדות לכלבו אבל בקדושת דמים מותר לפדות להסיקו תחת תבשילו	אית לי' כרבנן דר' יוסי הגלילי דאסור בהנאה	מובן דלא מעל

9) רש"י ד"ה ורב יוסף at מהרש"א

a) Refer back to the רב יוסף of שיטה

רב יוסף	דין פדיי' מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח	
תנא קמא – מעל	מותר לפדות לכלבים	אית לי' כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה להריצה לכלבו ומותר נמי לפדותו להנאה זו מבלי לעבור בבל יראה	מובן דמעל
יש אומרים – לא מעל	אסור לפדות לכלבים	אית לי' כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה להריצה לכלבו ומותר נמי לפדותו להנאה זו מבלי לעבור בבל יראה	מובן דלא מעל

b) קשיא

i) The table shows that we earlier established for רב יוסף

(1) that both תנא קמא and יש אומרים agree with ר' יוסי הגלילי

ii) but now that we've also established that

(a) the מאן דאמר who says that אין פודין להאכילן לכלבים

(b) Agrees that מותר to be פודה to be תבשילו

iii) Why do יש אומרים say לא מעל

רב יוסף	דין פדיי' מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח	
תנא קמא – מעל	ישראל מותר לפדות לכלבים ומכל שכן דמותר להסיקו תחת תבשילו	אית לי' כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה להריצה לכלבו ולהסיקו תחת תבשילו ומותר נמי לפדותו להנאה זו מבלי לעבור בבל יראה	הפסיד גזבר דישאל מותר לפדותו ובר דמים הוא ורוצה לפדותו
יש אומרים – לא מעל	אסור לפדות לכלבים אבל מותר להסיקו תחת תבשילו	אית לי' כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה מיהת להסיקו תחת תבשילו ומותר נמי לפדותו להנאה זו מבלי לעבור בבל יראה	קשיא אמאי לא מעל

c) There are two מהלכים to explain the שיטה of רב יוסף

i) The first מהלך holds that רב יוסף disagrees with רב אשי on דיני חמץ

ii) The second מהלך holds that רב יוסף disagrees with רב אשי on דיני הקדש

10) דיני חמץ of the first מהלך that holds that רב יוסף disagrees with רב אשי ביאור

a) רב יוסף disagrees with רב אשי and holds that ר' יוסי הגלילי would say that

i) Because

(1) the ישראל extends for a long time from the moment of פדיי when the הסקה תחת תבשילו by השבתה becomes the owner of the חמץ until

(2) the ישראל is in fact עובר בבל יראה

ii) and that's why יש אומרים say that לא מעל

רב יוסף	דין פדיי מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח
תנא קמא – מעל	ישראל מותר לפדות לכלבים	
יש אומרים – לא מעל	אסור לפדות לכלבים אבל מותר להסיקו תחת תבשילו	אפילו לר' יוסי הגלילי עובר בבל יראה אם פודאו להסיקו תחת תבשילו
		מובן דלא מעל

b) קשיא

i) Then for רב יוסף

(1) why does the תנא קמא say מעל because

(a) פודין להאכילן לכלבים he holds that מצד דיני הקדש

(2) when ישראל even for מצד דיני חמץ there's an איסור of בל יראה for being ישראל until the חמץ first belongs to the ישראל until the הרצה לכלבו by השבתה

רב יוסף	דין פדיי מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח
תנא קמא – מעל	ישראל מותר לפדות לכלבים	קשיא מאי טעמא מעל
יש אומרים – לא מעל	אסור לפדות לכלבים אבל מותר להסיקו תחת תבשילו	אפילו לר' יוסי הגלילי עובר בבל יראה אם פודאו להסיקו תחת תבשילו
		מובן דלא מעל

c) תירוץ possible

i) הקדמה

(1) We've established that

(a) מותר להסיקו תחת תבשילו it's מצד דיני הקדש that רב יוסף agrees with רב אשי

(b) רב יוסף holds that even because דיני חמץ on רב אשי disagrees with רב יוסף for a person is יראה בבל עובר if he's חמץ and is then הסקה תחת by הרצה לכלבו or by השבתה his חמץ for משבית to be שווה תבשילו

ii) תנא קמא and ר' יוסי disagree on whether a person could have had הנאה from the חמץ by being פודה it to give it right away to a נכרי for whatever purpose the נכרי wants

(1) פדיי לכלבו של נכרי refers to this case as מהרשא"א

(2) And

(a) when the גמרא says for רב יוסף that תנא קמא and רב יוסף disagrees on whether פודין את הקדשים להאכילן לכלבים

(b) The מחלוקת also includes whether פודין את הקדשים להאכילן לכלבו של נכרי

iii) Now

(1) איסור מצד דיני חמץ there is no

- (a) because the חמץ was נפדה for the נכרי so there was no שהי' at all
- (b) And the fact that ישראל had הנאה from the חמץ by giving it to a נכרי isn't relevant because both תנא קמא and יש אומרים agree with ר' יוסי הגלילי

(2) But מצד דיני הקדש

- (a) כלבו של ישראל for פודין the as כלבו של נכרי for פודין says תנא קמא
- (b) כלבו של אין פודין the same as כלבו של נכרי for אין פודין say יש אומרים ישראל

רב יוסף	דין פדיו' מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח	מובן דמעל
תנא קמא – מעל	מותר לפדות לכלבו ולכלבו של נכרי ומותר נמי לפדות להסיקו תחת תבשילו	מותר ליהנות מדר' יוסי והגם דעובר בבל יראה בפודה אותו לכלבו של ישראל או להסיקו תחת תבשילו מ"מ אינו עובר בבל יראה כשפודה אותו לכלבו של נכרי	מובן דמעל
יש אומרים – לא מעל	אסור לפדות לכלבו או לכלבו של נכרי ומותר לפדות להסיקו תחת תבשילו	ס"ל כתנא קמא	מובן דלא מעל

d) קשיא

i) we earlier established that

- (1) The מאן דאמר who says את הקדשים להאכילן לכלבים
- (2) Also holds that a גזבר can sell קדשים directly to a נכרי

ii) Now

- (1) If רב יוסף for the תנא קמא refers to a case where in the end a נכרי owns the חמץ for the benefit of his כלבו
- (2) Why doesn't מעל apply also to רבנן דר' יוסי הגלילי
  - (a) because the גזבר himself could have sold the חמץ directly to a נכרי for his כלבו
  - (b) where no ישראל would have had any הנאה at all

iii) In other words

- (1) Why does רש"י say that for יוסי הגלילי ר' it must be that תנא קמא and יש ר' יוסי הגלילי agree with

רב יוסף	דין פדיו' מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח	רב יוסף
תנא קמא – מעל	מותר לישראל לפדותו לכלבו ולהסיקו תחת תבשילו וג"כ מותר גזבר למכור לנכרי לכלבו	ולא נהנה ישראל כלום ולכן מצינו למיזל אף בשיטת רבנן דר' יוסי הגלילי	קשיא אף לרבנן דר' יוסי הגלילי הוה לי' למימר דמעל
יש אומרים – לא מעל	אסור לישראל לפדותו לכלבו וגם אסור לגזבר למכור לנכרי לכלבו של נכרי ומותר לישראל לפדותו להסיקו תחת תבשילו	אפילו לר' יוסי הגלילי עובר בבל יראה אם פודאו להסיקו תחת תבשילו	מובן דלא מעל

iv) ד"ה רב אשי at דף כט: at מהרש"א iv)

- ר' יוסי need to agree with both רב יוסף doesn't say that for תוספות (1) הגלילי
- (2) So it's possible that תוספות in fact follows this שיטה
- (3) And רש"י disagrees because רש"י prefers a מהלך where כלבים means לכלבו של ישראל

e) offers no תירוץ to his earlier קשיא רש"י and as a result prefers the second מהלך that says that רב יוסף disagrees with רב אשי on הקדש דיני

11) מהלך of the second ביאור

a) רב יוסף says that the reason that יש אומרים say לא מעל is that

i) Contrary to רב אשי

- (1) the who says that אין פודין להסיקו also holds that תחת תבשילו
- (2) Because there's no difference on this הלכה between קדושת הגוף and קדושת דמים

רב יוסף	דין פדיו' מצד הקדש	דין הנאה מצד דיני פסח	רב יוסף
תנא קמא – מעל	ישראל מותר לפדותו לכלבים ולהסיקו תחת תבשילו	אית לי' כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה להריצה לכלבו ולהסיקו תחת תבשילו ומותר נמי לפדותו להנאות אלו מבלי לעבור בבל יראה	מובן דמעל
יש אומרים – לא מעל	אסור לישראל לפדותו לכלבים ולהסיקו תחת תבשילו	אית לי' כר' יוסי הגלילי דמותר בהנאה להריצה לכלבו ולהסיקו תחת תבשילו ומותר נמי לפדותו להנאות אלו מבלי לעבור בבל יראה	מובן דלא מעל

b) Note that

i) For the second מהלך

ii) There's no need to say that תנא קמא means לכלבים של נכרי

תד"ה בדין הוא

תוס' בד"ה בדין הוא כו' דהא דקאמר אפילו תוך זמנו מותר היינו בהנאה כו' עכ"ל ומצינן לאשכוחי שפיר בהנאה מן החמץ של עובד כוכבים ולא נעשה של ישראל וכגון דהעובד כוכבים לא חסר כלום בהנאתו של ישראל וק"ל:

תד"ה מאן יש אומרים

בד"ה מאן י"א כו' אמאי פוטר כרת מתשלומין והא כו' עכ"ל לכאורה נראה לפרש דל"ל משום דאיירי בהזיד בכרת דאין לחלק בין שוגג למזיד דהא קי"ל חייבי מיתות שוגגין פטורין מתשלומין של ממון כמ"ש התוס' לקמן ומזה שהקשו מההיא דאוכל תרומת חמץ בשוגג דחייב לשלם דאין לחלק בין שגג התם בחמץ להזיד בחמץ מה"ט דכל חייבי מיתות שוגגין פטורין מתשלומין ובפשיטות אההיא דהאוכל תרומת חמץ בשוגג דחייב לשלם לא קשיא להו מההיא דכל חייבי מיתות שוגגים פטורין מתשלומין משום דהכי גלי לן קרא דלא מפטר משום חיוב מיתה וה"ה מחיוב כרת ולכך קשיא להו אדהכא דע"כ לא נימא הכי א"ק דאימא ודאי דבעלמא אין לחלק בין שוגג למזיד מדתני דבי תזקיה אבל הכא מה"ט איכא לפלוגי דבשוגג [בכרת לא] פטר כיון דגלי דחייב בשוגג דמיתה ה"ה בשוגג דכרת כההיא דאוכל תרומת חמץ וכן נרא' שזהו דעת רש"י (דהכא) [דהתם] פירש שהזיד בחמץ ולקמן פירשו ששגג בשתיהן וע"כ נראה דמשמע להו מדקתני מעל ששגג בהקדש כמ"ש התוס' לקמן וה"ה ששגג בחמץ דאל"כ ליתני שהזיד בחמץ בהדיא ואיירי כההיא דלקמן בהאוכל תרומת חמץ דאיירי ששגג בשתיהן ודו"ק:

See רש"י ד"ה את יום הכפורים at page 19

תד"ה ר' נחוניא

בד"ה ר' נחוניא כו' אמאי פטורין הכא מקרבן מעילה משום דקים ליה בדרבה מיניה הא אמר כו' שגג באוכלים והזיד בכלי כו' עכ"ל דודאי כל חייבי מיתות וכריתות שוגגין אף על גב דפטורים מתשלומין של ממון בקרבן חייבין דאל"כ לא תמצא שום קרבן חטאת אלא דהכא דפטור ליה מקרבן מעילה משום דאירי לענין מעילה דוקא בהזיד בכרת כפרש"י ואהא קשיא להו שפיר כיון דאע"ג דשגג בהקדש פטור מקרבן מעילה משום דהזיד בחמץ ולא שב מידיעתו וקלב"מ הוא ומיקרי לא שב מידיעתו גם לגבי הקדש אף על גב דשגג ביה ה"נ התם נימא הכי כיון דהזיד בכלי ולא שב מידיעתו מקרי לא שב מידיעתו גם לגבי אוכלין וליפטר מקרבן חטאת אלא ע"כ דנימא התם אף על גב דקלב"מ אכלי ולא שב מידיעתו לגבי אוכלין מ"מ שוגג הוא וחייב קרבן וה"נ נימא הכא וע"ש בתוס' ודו"ק:

- 1) First הקדמה
  - a) פטורין מתשלומין חייבי כריתות שוגגין and חייבי מיתות שוגגין says that חזקי'
- 2) Second הקדמה
  - a) קרבן מעילה brings a שגג במעילה
  - b) קרבן חטאת bring a שגג בחייבי מיתות וחייבי כריתות
- 3) Third הקדמה
  - a) Since the תורה teaches the דין of חטאת for חייבי מיתות שוגגין and חייבי כריתות שוגגין
  - b) It must be that the תורה was מגלה that the דין of 'חזקי' doesn't apply to קרבן חטאת
- 4) Fourth הקדמה
  - a) הזיד במעילה במיתה רבי holds that
- 5) רש"י as explained by ברייתא
  - a) האוכל חמץ של הקדש במועד יש אומרים לא מעל
    - i) הואיל ונתחייב כרת משום שהזיד בחמץ פטור מתשלומין כרבי נחוניא
    - ii) ובמקום שאין קרן אין חומש ואין קרבן מעילה
- 6) מהרש"א as explained by תוספות
  - a) קשיא
    - i) For רבי who says that הזיד במעילה במיתה
    - ii) Why despite חזקי' is there a קרבן מעילה for שגג במעילה
  - b) תירוץ
    - i) קרבן חטאת for what we've said similar to
      - (1) Since the תורה teaches the דין of קרבן מעילה for שגג במעילה
      - (2) It must be that the תורה was מגלה that the דין of 'חזקי' doesn't apply to קרבן מעילה

- c) קשיא
- i) Why then does the ברייתא say for אומרים יש that there's no קרבן מעילה
- d) רש"י תירוץ
- i) Because the אכילה was also חמץ בזדון
- e) שאלה
- i) What does זדון חמץ have to do with קרבן מעילה
- f) תשובה
- i) Part 1
- (1) There's a קרבן מעילה for שגג במעילה only for a person who is שב מידיעתו
- (2) Meaning that the person wouldn't במזיד have been עובר on מעילה
- ii) Part 2
- (1) In our case the person was בחמץ הזיד so he wasn't שב מידיעתו for חמץ
- (2) Based on the קם לי' בדרבה מיני' of דין
- (a) We assume that
- (i) Since the person was עובר on במזיד חמץ
- (ii) He would have proceeded with his מעילה even if he wasn't בשוגג and realized in advance that he would be מועל במזיד
- (3) so
- (a) there is no שב מידיעתו for מעילה
- (b) and it follows that there's no קרבן מעילה
- 7) A משנה in פרק המצניע says
- a) המוציא אוכלים בכלי ושגג באוכלים והזיד בכלי
- b) חייב על האוכלים חטאת ועל הכלים סקילה
- 8) תוספות
- a) קשיא
- i) Why is there no קם לי' בדרבה מיני' here too that teaches that
- (1) Since the person wasn't שב מידיעתו for כלים where he was במזיד
- (2) We also assume that there's no שב מידיעתו for אוכלין where was בשוגג
- (3) So there's no קרבן חטאת for אוכלין
- b) תירוץ
- i) Must be that
- (1) we don't by קם לי' בדרבה מיני' extend שב מידיעתו from כלים to אוכלין
- (2) and that's why the אוכלין still count as שוגג for which a חטאת is needed

c) now

- i) this תירוץ again raises the קשיא that תוספות asked earlier to the ברייתא
- ii) In the ברייתא why doesn't מעילה continue to count as a שוגג for which a קרבן מעילה is needed

תד"ה אין פודין את הקדשים

בד"ה אין פודין כו' אבל הכא חזי לאדם אם היו ניכרים דהא כו' עכ"ל ר"ל דההוא דפרק התערובת קדשים שנתערבו בטריפה אילו היו ניכרים קדשים גופייהו חזי גם לאדם ומה שאין כן הך דטבול יום דהבכור גופיה טריפה הוא ולא חזי לאדם והך דקדם הקדשן למומן דאיכא למאן דאמר דאין פודין היינו נמי בכה"ג שמתו או נטרפו אח"כ דלא חזו גופייהו לאדם ודו"ק:

- 1) First הקדמה
  - a) A ישראל can be מזמן a נכרי to eat קדשים that are באכילה to a ישראל
- 2) Second הקדמה
  - a) It's a פשיטות that
    - i) מתו טריפה that are קדשים or that
    - ii) aren't מותר לישראל even if he's פודה them
- 3) Third הקדמה
  - a) There's a מאן דאמר that אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים or to נכרים
- 4) פרק התערובת גמרא a מבאר to be מהרש"א as explained by תוספות
  - a) Where בהמות that are קדשים are מעורב with a בהמה that's טריפה and isn't קדשים
  - b) And it's not ניכר
    - i) whether a particular בהמה is one of the בהמות that are קדשים or is a בהמה that is קדשים and not טריפה
    - ii) And this בהמה became a מום בעל מום and was נפדה by a ישראל
  - c) Then
    - i) Although
      - (1) the פדיל takes away from the בהמה the ספק that maybe it's קדשים
      - (a) Since either the בהמה was never קדשים or is קדשים that was נפדה
      - (b) but it doesn't take away the ספק that maybe the בהמה is טריפה
    - ii) still
      - (1) even for the מאן דאמר that אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים
      - (2) the ישראל may be מאכיל the בהמה to a נכרי
  - d) this is because
    - i) if it were ניכר that the בהמה was קדשים and not טריפה
    - ii) the פדיל would have permitted אכילה both to a ישראל and a נכרי
    - iii) So we don't treat the פדיל as having been made only to benefit the נכרי
- 5) מהרש"א of תוספות המשך

- a) קשיא
- i) In פרק טבול יום
  - ii) טריפה בכור בעל מום a נכרי was פודה for a נכרי a מום בעל מום that was אומר עקיבא
- b) תירוץ
- i) There the בהמה that was נפדה was טריפה ודאי
  - ii) So it's a ודאי that the פדיון benefitted only the נכרי and not a ישראל
- c) קשיא
- i) From a גמרא in ב' פרק of בכורות it's משמע that
    - (1) אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים מאן דאמר who holds
    - (2) applies this דין also to a בהמה that was הוקדש and later became בעל מום
  - ii) now
    - (1) The בהמה would not have been made הקדש if there was even a טריפה ספק
  - iii) So
    - (1) certainly the פדיון was for the benefit of a ישראל as well as for the benefit of a נכרי
    - (2) and why does the גמרא assume at all that this פדיון benefitted only כלבים and נכרים
- d) תירוץ
- i) After the בהמה was הוקדש and became a בעל מום it either died or became ודאי טריפה before it was נפדה

תד"ה אין פודין

בד"ה אין פודין כו' ולתירוץ קמא קשה הא חזי בעיניה שלא כדרך הנאה עכ"ל אבל לתירוץ שני ניתא דאיירי דשלא כדרך הנאה לית ביה שוה פרוטה וק"ל:

1) ברייתא

a) האוכל חמץ של הקדש במועד מעל ויש אומרים לא מעל

2) גמרא

a) רב יוסף

i) because לא מעל יש אומרים

(1) Even who says ר' יוסי הגלילי allows only the of הנאה of the חמץ בפסח is מותר הנאה of the חמץ בפסח ר' יוסי הגלילי

(2) And

(a) אין פודין את הקדשים להאכילם who says מאן דאמר agree with the יש אומרים לכולבים

(b) So the פודה the חמץ anyway wasn't מפסיד because no ישראל would have been גזבר

3) תוספות

a) קשיא

i) חמץ שנשרף אפרן מותר בהנאה But

ii) So

(1) the גזבר was מפסיד

(2) because he could have been שורף the חמץ and then arrange for a ישראל to be פודה the אפר for his own use

b) תירוץ

i) אפר wasn't נאכל של הקדש When the חמץ

ii) מעילה can apply to an object that was נאכל by a person only if it would have had value to the גזבר in the non-אפר it had when the person was אוכל the object

c) Here's a similar קשיא:

i) Why does an object that's אסור בהנאה have no value for קידושין

ii) even though the object would be בהנאה מותר and have value if it was נשרף

d) Two תירוצים

i) First תירוץ

(1) Similar to the תירוץ for מעילה

(a) we consider an object to have value only if it has value in its form when used as קידושין

(2) תירוץ to the first קשיא

(a) if the object is of a kind such as ערלה (see דף כד:) that even in its present form is מותר בהנאה שלא כדרך הנאתו

(b) Why should the object not be valid for קידושין

ii) Second תירוץ as explained by מהרש"א

(1) אין הכי נמי

(2) אפר with איסורי הנאה is invalid only if the value of any הנאה from the אפר would be less than a פרוטה

4) מהרש"א

a) Note that

i) The second תירוץ of תוספות also answers the קשיא from ערלה

ii) Because the second תירוץ holds that

(1) אין מקדשין באיסור הנאה של ערלה that דין

(2) Applies only where

(a) the value of its אפר is less than a פרוטה

(b) and the value of any הנאה שלא כדרך הנאתו is also less than a פרוטה

דף כט:

תד"ה רב אשי אמר

[דף כט עמוד ב] בד"ה רב אשי כו' אי גרסינן דכ"ע פודין א"כ לרבנן כו' מ"מ ימכרנו לנכרים ההקדש עצמו כו' עכ"ל ולפ"ז רב יוסף דמוקי פלוגתייהו בפודין ואין פודין ה"מ לאוקמא פלוגתייהו אפילו אליבא דרבנן למ"ד פודין מעל דמצי למוכרו לנכרים ההקדש עצמו ולמ"ד אין פודין לא מעל דלא מצי למוכרו לנכרים ואפשר שהתוס' מפרשים כן אוקמתא דרב יוסף לרבנן ולהאכיל לכלבים לאו דוקא לכלבים דישראל אלא דעכו"ם קאמר אבל רש"י לא פירש כן לעיל אלא לכלבים אפילו דישראל ואפשר דניחא ליה לאוקמא לר"י הגלילי ולכלבים אפילו דידיה וק"ל:

See ד"ה רב יוסף at דף כט. See at page 28

רש"י ד"ה אי נימא בנותן טעם

**בפרש"י בד"ה אי נימא בנ"ט כו' גלי דעתיה דכר' יהודה ס"ל דאמר אף לאחר הפסח
אסור עכ"ל לאו דוקא כר' יהודה דא"נ כר"ש ס"ל וקניס לאחר הפסח אף בתערובות
תקשי ליה שלא במינו אמאי מותר הא יהיב טעמא ולא אתי לאפוקי אלא מר"י הגלילי
ודו"ק:**

דף ל.

תד"ה אמר רבא

[דף ל עמוד א] תוס' בד"ה אמר רבא כו' אף על גב דבשאלתות כו' דרבא אית ליה גמ בחמץ בנ"ט עכ"ל ולפי גירסת בה"ג דל"ג במשהו מיהו מדברי בה"ג אף על גב דל"ג אין ראיה דאיהו מפרש ליה דמ"מ במשהו קאמר בחמץ בפסח ע"ש וק"ל:

1) גמרא

a) "אמר רבא הלכתא חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו אסור [במשהו כרב]"

2) תוספות

a) Although

i) The words "משהו כרב" and says that the הלכה is that חמץ is isn't גורס רבינו תם בנותן טעם

ii) And שאלתות also isn't גורס the words "משהו כרב" and says outright that חמץ is בנותן טעם

b) Still חמץ didn't rely on his own שיטה or on the קולא by שאלתות to hold that חמץ is במשהו אסור בנותן טעם rather

3) מהרש"א

a) קשיא

i) The שאלתות is based on the גרסא of בה"ג that doesn't include the words במשהו כרב

ii) Why didn't תוספות also mention that that ר"ת also refused to rely on the קולא that בה"ג implies by

b) תירוץ

i) "משהו כרב" גורס בה"ג Although

ii) {because בה"ג adds in fact rules לחומרא

"ומדלא קא יהיב [רבא] שיעורא למילתא (1)

[כוונתו דרבא היינו] למימרא דבמשהו כרב" { (2)

דף ל:

תד"ה והלכתא

[דף ל עמוד ב] בד"ה והלכתא כו' והא דמצריך רב אשי הכא ליבון מחמיר כו' עכ"ל משום דלא תימא דע"כ האי תירוצא לאוקמי הך דהכא דהיתרא בלע ליכא דהא רב אשי מצריך הכא ליבון ואיהו גופיה מחלק התם בין היתרא בלע ובין איסורא בלע ואהא תירצו דשפיר מצי איירי הכא בהיתרא בלע ורב אשי דמצריך הכא ליבון לאו מדינא הוא כדאמר התם אלא מחמיר על עצמו היה וק"ל:

1) גמרא

- a) פסח for מגעיל סכינין to be ליבון used רב אשי
- b) But the הלכה is that רותחין are enough

2) תוספות

- a) קשיא
  - i) and the תוספתא elsewhere say that ליבון is needed
- b) תירוץ
  - i) between מחלק for other purposes is רב אשי
    - (1) בליעת איסור and בליעת היתר (1)
  - ii) similarly
    - (1) namely היתרא בלע where only פסח for מגעיל סכינין to be רותחין are enough (1) מותר חמץ was before בולע חמץ the סכינין were
    - (2) But ליבון is needed for בלועות of other איסורין
- c) מהרש"א as explained by קשיא
  - i) other בולע that were also סכינין in our גמרא refers to רב אשי It must be that
  - ii) סכינין for his use ליבון רב אשי use because if not why did
- d) תירוץ
  - i) was מחמיר for his own personal use רב אשי

תוספות ד"ה התורה ובא"ד ויש לומר ובא"ד כיון דחשיב

בד"ה התורה כו' וא"ת ת"ל דחזינן להו דמדייתי והיינו אחר הגעלה כו' עכ"ל ר"ל דע"כ דחזינן להו דמדייתי הני מאני דקוניא היינו שבלוען ניכר מבפנים גם אחר הגעלה וע"כ לפום סברא דהשתא גרע מכלי חרס דע"כ אין בלוען ניכר אחר הגעלה שלהן דא"כ לא אצטריך בהו נמי קרא דישבר דאי לפני הגעלה קאמר בהני מאני דקוניא דמדייתי א"כ ליכא ראייה מקרא דלישווינהו ככלי חרס דהא שאר כלים דהיינו כלי מתכות וכלי שטף נמי מדייתי קודם הגעלה ומהני בהו הגעלה ה"נ נימא במנא דקוניא דמהני בהו הגעלה ואהא תירצו דאיירי שפיר קודם הגעלה אלא דמדייתי מבחוץ וגרעו בהא משאר כלים ויש להשוותן ככלי חרס דמדייתי נמי מבחוץ קודם הגעלתן ודו"ק:

בא"ד דבזבחים פרק דם חטאת פריך ולהדרינהו כו' כצ"ל:

בא"ד וי"ל דכלי נחושת כו' א"כ מה שהקפיד בכלי חרס אבישול בלא בלוע כו' עכ"ל ר"ל דלית לן למימר דגזירת הכתוב הוא בלי טעם אלא משום דכל כלי חרס בולע טפי משאר כלים דכלי חרס מדייתי גם מבחוץ כדלעיל ולכך לא מהני בהו שטיפה ומריקה כמו בשאר כלים ומה"ט אית לן למימר נמי מסברא דהחמיר בו הכתוב גם בבישול בלא בלוע שעשאו הכתוב להחמיר עליו כבישול ובלוע ע"ש בתוס' ודו"ק:

בא"ד כיון דחשיב כאחר ליעבד ליה כו' אבל תנור כו' ולא כפנים חדשות דמי וצריך שבירה עכ"ל ר"ל לענין טומאה צריך שבירה כיון דלא שייך ביה פנים חדשות אבל לענין איסור הבלוע בו בתנור א"צ שבירה ויוצא מידי דפיו שפיר ע"י הסיקו של פנים כדאמר' לעיל בתנור אבל קדירה שאין דרכה להסיקה מבפנים אם מסיקו מבפנים באו פנים חדשות לכאן ובין לענין איסור ובין לענין טומאה לא ישבר והיינו אינו יוצא מידי דפיו בלא פנים חדשות ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) ישבר כללי חרס that פסוק א says for
- b) This proves that a בלוע in חרס כללי is לעולם מדפיו יוצא

2) Second הקדמה

- a) All כלים – including כלי מתכת and כלי שטף – are מדייתי (פולטין משקין) at least before הגעלה
- b) הגעלה after מדייתי aren't כלי שטף and כלי מתכת

3) Third הקדמה

- a) It must be that כלי חרס are מדייתי only before הגעלה the same as כלי מתכת and כלי שטף
- b) Because
  - i) if כלי חרס were מדייתי also after הגעלה
  - ii) It would be obvious that הגעלה doesn't remove בלועות from כלי חרס
  - iii) And יוצא מידי דפיו לעולם wouldn't be needed to teach that ישבר

4) Fourth הקדמה

- a) שאר כלים for מהני but are מאני דקניא and כלי חרס for מהני aren't מריקה and שטיפה
- 5) גמרא
- a) כלי are מאני דקניא as well as to פולט משקין and are מדייתי מאני דקניא חרס
- 6) ד"ה התורה at מהרש"א as explained by תוספות
- a) תוספות of קשיא to the הקדמה
- i) הגעלה also after מדייתי are מאני דקניא Presumably
- ii) Because
- (1) הגעלה only before are מאני דקניא If
- (2) כלי שטף and כלי מתכת to מאני דקניא to apply ישבר Why do we
- b) קשיא
- i) Since we've established that
- (1) הגעלה also after מדייתי were כלי חרס wouldn't have been necessary if ישבר
- (2) הגעלה also after מדייתי are מאני דקניא And
- ii) אינו יוצא מידי that מאני דקניא to teach for ישבר to rely on גמרא Why does the need
- דפיו לעולם
- c) תירוץ
- i) כלי חרס the same as הגעלה only before מאני דקניא are In fact
- ii) כלי שטף and כלי מתכת because גרע relative to ישבר but are
- (1) בפנים as well as מדייתי בחוץ are מאני דקניא
- (2) בפנים only מדייתי are כלי שטף and כלי מתכת While
- iii) Now
- (1) בחוץ and בפנים both מדייתי are מאני דקניא the same as כלי חרס
- (2) כלי שטף and כלי מתכת to them but not to ישבר is applied And that's why
- 7) תוספות of המשך
- a) קשיא
- i) נתבשל הקדש in כלי חרס "ישבר" The word deals with
- ii) in נתבשל is הקדש would apply also if ישבר whether discusses זבחים in גמרא The
- "בישול בלא בלוע" where there is אויר כלי חרס
- iii) It follows that ישבר must be a גזירת הכתוב that has nothing to do with actual פליטה and בלועות
- iv) So why does our גמרא consider it relevant whether there is an actual בלוע in the דופן of a כלי חרס
- b) בא"ד ויש לומר at מהרש"א as explained by תירוץ

- i) גזירת הכתוב the פסוק isn't a בעיקר
  - ii) But
    - (1) Once the פסוק teaches that
      - (a) there's a חומרא for כלי חרס because כלי חרס are מדייתי also בחוץ
      - (b) and that's why שטיפה ומריקה are effective for other כלים but not for כלי חרס
    - (2) The גמרא is מיבעי whether the פסוק is מחמיר further for כלי חרס to treat בישול בישול ובלוע the same בלא בלוע
- 8) מהרש"א as explained of תוספות המשך
- a) First הקדמה
    - i) יוצא מידי דפיו לעולם counts as a כלי חרס for which the פסוק teaches that בלועות aren't קדירה
    - ii) היסק מבפנים from תנור by יוצא בלועות but כלי חרס is תנור
    - iii) קדירה from טומאה removes היסק מבפנים
    - iv) שבירה needs תנור – instead the תנור doesn't remove טומאה from a היסק מבפנים
  - b) Second הקדמה
    - i) The גמרא in מסכת זבחים says that there can be הגעלה of כלי חרס in כבשונות
    - ii) The גמרא here is similar and says that קדירות שהסיקן בפנים would have been חיים עלי' משום דפקעה חשש that if there were no מותר
    - iii) קדירות from טומאה also removes היסק בפנים
  - c) קשיא
    - i) "התורה העידה על כלי חרס by קדרה and similar גמרא mean for קדרה and similar כלי חרס שאינו יוצא מידי דפיו לעולם"
    - ii) And why is it that
      - (1) טומאה works for קדירה both for בלועות and for הסקה מבפנים
      - (2) טומאה works for תנור only for בלועות and not for הסקה
  - d) בא"ד כיון דחשיב at מהרש"א as explained תירוצ'
    - i) Part 1
      - (1) קדירה from טומאה and בלועות removes היסק בפנים
        - (a) פנים and כלי new counts as a הוסק מבפנים that's קדירה because a חדשות
          - (i) היסק are made by קדירות new Since
          - (ii) קדירות old מסיק to be not common and it's
      - (2) and

(a) when the תורה teaches that אינו יוצא מידי דפיו לעולם

(b) The תורה means only that אינו יוצא מידי דפיו of the **original** קדירה

ii) Part 2

(1) תנור doesn't count as a new תנור since it's the דרך to be מסיק an old תנור as well as a new one

(2) Now

(a) Although not counting as a new כלי isn't relevant for בלועות in a תנור

(i) since

1. "התורה העידה" doesn't apply to תנור

2. And a תנור is פולט בלועות even though היסק doesn't make it a new תנור

(b) Not counting as a new תנור is relevant for טומאה

(i) Because

1. the same as for קדירה

2. פנים חדשות can be removed from a תנור only if there are פנים חדשות

(ii) And היסק for תנור doesn't make the תנור count as פנים חדשות

דף לא

גמרא אי אמרת בשלמא ותד"ה משתעבדנא

[דף לא עמוד א] גמרא א"ב למפרע הוא גובה כו' דכמאן דגבי מחיים כו' והיינו דוקא אם גבו היתומים קרקע כיון דלא מיחסרא גוביינא אמרינן דכגבו מחיים דאבוהון דמי אבל מטלטלין אם גבו היתומים אף על גב דלמפרע הוא גובה כיון דמיחסרא גוביינא לאו כגבו מחיים דמי מיהו לגבי איסורא לאביי גבי חמץ אף על גב דמטלטלין נינהו כיון דלמפרע נקנית לו הרי הוא שלו באותה שעה אף על גב דמיחסרא גוביינא ודו"ק:

תוס' בד"ה משתעבדנא לב"ח כו' וא"ת גבי מטלטלין נמי נימא הכי ונראה לר"י כו' עכ"ל נראה לפרש דבריהם דהכי קא קשיא להו כיון דב"ח דאבוהון הוא משועבד ליה כמו אבוהון כשהוא חי א"כ לאו מטלטלי דיתמי נינהו שהרי ב"ח דאבוהון הוא חי וכבר משועבד ליה לשלם לו אף מטלטלים דיליה כמו אבוהון אילו היה חי עדיין שהיה מחויב לו לשלם אף ממטלטלים ואהא תירץ ר"י דודאי אין לנו לומר מדר' נתן כאלו ב"ח דאבוהון היה חייב לו אלא דחשבינן הקרקע המשועבד לאבוהון כאלו היה בידו כיון דאם מכרה חוזר אבוהון וגובה אותה ולכך משועבדים נמי לב"ח דאבוהון משא"כ במטלטלין דאין להחשיבם כו' ואף על גב דההיא דר' נתן לענין מטלטלין נמי איתמר היינו לענין דגובה מיניה אף מטלטלין כשאבוהון קיים ולא מצי למימר לאו בעל דברים דידי אתה ודו"ק:

1) First הקדמה

a) בעל חוב

- i) אביי אמר למפרע הוא גובה
- ii) רבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה

2) Second הקדמה

- a) קרקעות of the לוח even after the לוח sells the קרקעות to בעל חוב can be גובה from קרקעות of the לוח only so long as the לוח didn't sell or ממשכן the קרקעות or לקוחות
- b) קרקעות of the לוח only so long as the לוח didn't sell or ממשכן the מטלטלין or sell them can be גובה from מטלטלין

3) Third הקדמה

- a) Where a לוח owed a חוב to a בעל חוב and the לוח then died
  - i) "קרקעות דיתמי לבעל חוב דאבוהון משתעבדא"
  - ii) "מטלטלי דיתמי לבעל חוב דאבוהון לא משתעבדא"

4) גמרא

- a) רב נחמן
  - i) Where

לוי owed a חוב to שמעון and שמעון owed a חוב to ראובן (1)

- (2) שמעון died and יתמי שמעון were גובה קרקעות from ראובן in payment of his חוב to שמעון
- ii) Then
- (1) לוי can be גובה these קרקעות from יתמי שמעון in payment of the חוב from לוי to שמעון
- b) רב נחמן of the גמרא on the שיטה of רב אמינא
- i) בעל חוב למפרע הוא גובה that אביי agrees with רב נחמן
- ii) It follows that
- (1) Even though the יתומים weren't actually גובה the קרקעות until אבוהון died
- (2) Still because "בעל חוב למפרע הוא גובה"
- (a) we consider as if אבוהון had been גובה the קרקעות before he died
- (b) so that the יתומים were יורש the קרקעות from אבוהון when he died
- (3) we then apply the rule that "קרקעות דיתמי לבעל חוב דאבוהון משתעבדא"
- 5) משנה
- a) נכרי שהלוה לישראל על חמצו של ישראל אחר הפסח מותר בהנאה
- b) ישראל שהלוה לנכרי על חמצו של נכרי אחר הפסח אסור בהנאה
- 6) גמרא
- a) The משנה supports אביי that בעל חוב למפרע הוא גובה that אביי
- b) And that's why
- i) once the מלוה is paid for his loan by being גובה the חמץ after פסח we consider as if the מלוה had been גובה the חמץ before פסח
- ii) So that
- (1) In the רישא the נכרי מלוה owned the חמץ in פסח and the חמץ is בהנאה
- (2) In the סיפא the ישראל מלוה owned the חמץ in פסח and the חמץ is אסור בהנאה
- 7) מהרש"א
- a) הקדמה
- i) מטלטלין is חמץ
- ii) Presumably the משנה that deals with חמץ establishes that בעל חוב למפרע הוא גובה that אביי applies also to מטלטלין גביית
- b) קשיא
- i) So why does רב נחמן apply his דין only to שגבו קרקע יתומים
- 8) ראש יוסף
- a) מהרש"א to קשיא

- i) The same as מהרש"א asks that for אב"י we ought to treat שמעון as if he were גובה מטלטלין from ראובן
  - ii) מהרש"א should have noted that we ought to treat שמעון as if they were יורש the מטלטלין from שמעון
  - iii) So
    - (1) given that מטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדא
    - (2) of what benefit is it to a מלוה that שמעון counts as if he were גובה מטלטלין in payment of his חוב from ראובן
- 9) מהרש"א of קשיא to תירוצ – מהרש"א of המשך
- a) The דין of עיקר דין גובה הוא למפרע applies only to קרקעות because קרקעות weren't מחוסר גוביינא from the time of the הלואה
  - b) It's only for איסורים that למפרע הוא גובה applies also to מטלטלין that are גוביינא מחוסר
- 10) גמרא of המשך
- a) קשיא
    - i) We've established that רבא says גובה הוא ולהבא הוא רבא
    - ii) How does רבא understand the מימרא of רב נחמן
  - b) תירוצ
    - i) שיעבודא דר' נתן of דין relies on רב נחמן
    - ii) Namely that
      - (1) "לוי הנושה בשמעון מנה ושמעון נושה בראובן"
      - (2) מוציאין מראובן ונותנין ללוי"
- 11) שיעבודא דר' נתן of מושג on the מהרש"א as explained by תוספות of הוה אמינא
- a) ר' נתן holds that
    - i) Where ראובן is משועבד to pay a חוב to שמעון
      - (1) So that שמעון can be גובה
        - (a) קרקעות of קרקעות even if ראובן sells the קרקעות or is ממשכן the קרקעות
        - (b) מטלטלי of ראובן so long as ראובן is alive and holds the מטלטלי
    - ii) And שמעון is משועבד to pay a חוב to לוי
      - (1) So that לוי can be גובה
        - (a) קרקעות of שמעון even if שמעון sells the קרקעות or is ממשכן the קרקעות
        - (b) מטלטלי of שמעון so long as שמעון is alive and holds the מטלטלי
    - iii) Then based on the גזירת הכתוב of נתן דר' שיעבודא
      - (1) The ownership of the חוב that ראובן at first owed to שמעון automatically is לוי עובר

(2) And

(a) the right of שמעון to be גובה the קרקעות and מטלטלי of ראובן as we've just established

(b) passes to לוי as well

12) תוספות of הוה אמינא according to רב נחמן of שיטה 12)

a) For the עיקר of the מושג of נתן שיעבודא דר' נתן as we've just described it for the הוה תוספות of אמינא

b) It turns out that in the case of רב נחמן

i) שמעון or the right of שמעון to be גובה this חוב from קרקעות and מטלטלי of ראובן weren't יורש the חוב that ראובן owed to שמעון

ii) Since the חוב and this right already belonged to לוי

c) And it follows for רב נחמן that

i) ראובן נכסים of גובה the יתמי שמעון were improperly

ii) And לוי can for that reason be טורף these נכסים from שמעון יתמי

13) תוספות of המשך 13)

a) תוספות of קשיא

i) The rule of רב נחמן based on ר' נתן should apply where יתמי שמעון were גובה גובה קרקעות the same as where they're מטלטלין

ii) and we ought to treat the חוב that ראובן at first owed to שמעון and the right to be גובה this חוב as having being owned by לוי from the time before שמעון died

b) תירוץ possible

i) Now that שמעון has died לוי can no longer be גובה the מטלטלין of שמעון

ii) So the גזירת הכתוב of נתן שיעבודא דר' נתן no longer applies

c) Possible תירוץ dismissed

i) The fact remains that ראובן is still alive

ii) And the דין of נתן שיעבודא דר' נתן had already operated while שמעון was alive

(1) to give לוי the right to be גובה מטלטלין from ראובן so long as ראובן remains alive and hasn't sold or been ממשכן these מטלטלין

(2) the same as לוי could then have been גובה his חוב from מטלטלין of שמעון so long as שמעון remained alive and hadn't sold or been ממשכן these מטלטלין

14) תוספות of מסקנא on the מושג of the שיטת of נתן ר' and רב נחמן and why the דין of רב נחמן applies only to קרקעות

a) Part 1

i) The דין of נתן ר' as understood by רב נחמן doesn't transfer to לוי the ownership of the חוב that ראובן owed to שמעון

ii) But it does transfer to לוי

(1) before שמעון dies

(2) the שיעבוד that שמעון had on ראובן as נכסי אחריות for the חוב that ראובן owed to שמעון

iii) Note that

(1) The דין of נתן ר' can transfer to לוי from שמעון before he dies only a שיעבוד on קרקעות of ראובן

(a) Because קרקעות count as if they're controlled by שמעון since שמעון has the power to be טורף them if ראובן sells the קרקעות or is ממשכן the קרקעות

(b) But מטלטלין of ראובן don't count as if they're under the control of שמעון since שמעון doesn't have the power to be טורף them if ראובן sells or is ממשכן the קרקעות

b) Part 2

i) It follows that for רב נחמן

(1) weren't proper in being גובה the קרקעות of ראובן by way of a שיעבוד that had been transferred by שמעון to לוי before שמעון died

(a) And it follows that לוי can be טורף these קרקעות from שמעון יתמי

(2) יתמי שמעון can properly be גובה the מטלטלין of ראובן because the שיעבוד of שמעון on these מטלטלין was never transferred to לוי

(a) And it follows that לוי can't be טורף these מטלטלין from שמעון יתמי

15) Note further that

a) Although we've established that

i) The דין of נתן דר' שיעבודא doesn't make us treat the שיעבוד of שמעון on the מטלטלין of ראובן to have been transferred to לוי

b) Still

i) So long as שמעון is alive

(1) the דין of נתן ר' does give לוי the right to be טובע from ראובן the חוב that is owed by שמעון to לוי and to be גובה the מטלטלין of ראובן in payment of the חוב by שמעון to לוי

(2) And ראובן can't complain that לאו בעל דברים דידי את

16) Here is the לשון of מהרש"א as we've explained it

a) Note that in this דיבור the words "בעל חוב" mean "לוה" instead of "מלוה"

תוס' בד"ה משתעבדנא לב"ח כו' וא"ת גבי מטלטלין נמי נימא הכי ונראה לר"י כו' עכ"ל נראה לפרש דבריהם דהכי קא קשיא להו כיון דב"ה דאבדה דראובן משועבד ליה ללוי כמו אבדה שמעון כשהוא שמעון חי א"כ לאו מטלטלי דיתמי דשמעון נינהו שהרי ב"ה דאבדה דראובן הוא חי וכבר משועבד ליה ללוי לשלם לו אף מטלטלים דיליה כמו אבדה שמעון אילו היה חי עדיין שהיה מחויב לו ללוי לשלם אף ממטלטלים ואהא תירץ

ר"י דודאי אין לנו לומר מדר' נתן כאלו ב"ח דאבוהון ראובן היה חייב לו ללוי אלא דחשבינן הקרקע של ראובן המשועבד לאבוהון שמעון כאלו היה בידו של שמעון כיון דאם מכרה ראובן חוזר אבוהון שמעון וגובה אותה מן לקוחות של ראובן ולכך משועבדים נמי לב"ח דאבוהון ללוי משא"כ במטלטלין דאין להחשיבם כו' ואף על גב דההיא דר' נתן לענין מטלטלין נמי איתמר היינו לענין דגובה לוי מיניה דראובן אף מטלטלין כשאבוהון שמעון קיים ולא מצי ראובן למימר לאו בעל דברים דידי אתה ודו"ק:

רש"י ד"ה ישראל שהלווה

בפרש"י בד"ה ישראל שהלווהו כו' לאחר הפסח אינו עובר אם נהנה ממנו עכ"ל דמדנקט אחר הפסח ע"כ עובר ואינו עובר משום איסור הנאה קאמר מיהו כיון דאליבא דר"ש קיימינן הכא דחמץ של נכרי שעבר עליו הפסח שרי בהנאה ע"כ דהא דקאמר הכא עובר ואינו עובר לאחר הפסח משום מילתא דעבר עליו בבל יראה נגעו בה דא"נ שהוא חמץ של ישראל אינו אסור אלא משום קנסא דעבר עליו בבל יראה ואיכא למימר דנקט מילתיה אחר הפסח דאפילו בכה"ג דלא היה החמץ בתוך זמנו ממש של ישראל קנסינן ליה כיון דעבר על בל יראה מיהו לקמן בבבלייתא נכרי שהרהין פת פורני כו' דלא נקט אחר הפסח ניחא ליה לפרושי דבעיקר דינא איירי עובר ואינו עובר בבל יראה קאמר ויש למהרש"ל דברים בזה ואין לי להאריך וק"ל:

- 1) דף כח. at משנה 1)
  - a) נכרי שהלוה לישראל על חמצו של ישראל – אחר הפסח מותר בהנאה
  - b) ישראל שהלוה לנכרי על חמצו של נכרי – אחר הפסח אסור בהנאה
- 2) דף כח: at גמרא 2)
  - a) The who says that ר' שמעון follows משנה 1)
    - i) פסח after מותר בהנאה is חמצו של נכרי
    - ii) the ישראל for having קונס because we're פסח after אסור בהנאה is חמצו של ישראל for having been on עובר during בל יראה עובר
  - b) And for a reason we'll be מבאר in the following דיבורים
    - i) The מותר רישא considers that the חמץ belonged to the נכרי in מלוה פסח and so is מותר after פסח בהנאה
    - ii) The סיפא considers that the חמץ belonged to the ישראל in מלוה פסח and so is פסח after אסור בהנאה
- 3) ברייתא 3)
  - a) רישא a)
    - i) ישראל שהלוה לנכרי על חמצו של נכרי
      - (1) תנא קמא – לאחר הפסח אינו עובר
      - (2) לר' מאיר – לאחר הפסח עובר
  - b) סיפא b)
    - i) נכרי שהלוה לישראל על חמצו של ישראל – לכולי עלמא עובר
- 4) מהרש"א as explained by רש"י 4)
  - a) Note that a)
    - i) While the משנה speaks in terms of מותר בהנאה and אסור בהנאה for חמץ שעבר עליו הפסח
    - ii) The ברייתא speaks in terms of עובר and אינו עובר on הפסח

- b) שאלה
- i) Is it possible that
    - (1) פסח עובר בבל יראה is means the לאחר הפסח עובר
    - (2) פסח עובר בבל יראה isn't means the לאחר הפסח אינו עובר
- c) תשובה
- i) Can't be because it's a פשיטות that there's no איסור of יראה בל after פסח
- d) Instead the ברייתא deals with whether
- i) פסח in עובר בבל יראה was the ישראל
  - ii) since if so
    - (1) the חמץ is אסור to him בהנאה after פסח because רבנן are קונס him for his having been עובר on יראה בל in פסח
    - (2) and if the ישראל does have הנאה after פסח he's עובר on the איסור that רבנן imposed on him
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
    - i) Since whether the ישראל is עובר for having הנאה after פסח in the end depends on whether he was עובר בבל יראה in פסח
    - ii) why isn't the מחלוקת in the ברייתא stated in terms of whether the ישראל is עובר in פסח בבל יראה
  - b) תירוץ
    - i) The ברייתא teaches the רבותא that
      - (1) פסח in עובר בבל יראה after פסח for having been קנס a
      - (2) even though
        - (a) the חמץ was not fully של ישראל during פסח
        - (b) and counted as his only להלכה as we'll show in more detail in the next דיבורים
- 6) משנה דפורני
- a) נכרי שהרהיז פת פורני אצל ישראל אינו עובר ואם אמר לו הגעתיד עובר
  - b) מהרש"א isn't relevant to this הגעתיד
- 7) רש"י
- a) "אינו עובר בפסח" means משנה אינו עובר says משנה דפורני
- 8) מהרש"א of המשך
- a) Note that
    - i) "אינו עובר אחר הפסח" because the משנה doesn't say

ii) עובר ישראל was עובר and עובר אינו עובר refer to whether the ישראל was עובר
רש"י prefers to say that עובר and עובר אינו עובר refer to whether the ישראל was עובר
פסח in בבל יראה

דף לא:

תד"ה שקונה משכון

[דף לא עמוד ב] תוס' בד"ה שקונה משכון כו' איירי שלא קבל עליו ישראל אחריות דאי קבל הרי הוא שלו כו' עכ"ל ומתני' דהכא ליכא לאוקמי בקבלו אחריות דא"כ לא ה"ל למתני הך מלתא בהלוהו נכרי לישראל וישראל לנכרי אלא למתני כולה בהפקיד נכרי לישראל וישראל לנכרי וק"ל:

1) הקדמה

- a) אביי – בעל חוב למפרע הוא גובה
- b) רבא – בעל חוב מכאן ולהבא הוא גובה

2) משנה

- a) רישא
  - i) נכרי שהלוה לישראל על חמצו
(לאחר הפסח מותר בהנאה (1))
- b) סיפא
  - i) ישראל שהלוה לנכרי על חמצו
(לאחר הפסח אסור בהנאה (1))

3) ברייתא

- a) רישא
  - i) ישראל שהלוה לנכרי על חמצו של נכרי
תנא קמא – לאחר הפסח אינו עובר (1)
לר' מאיר – לאחר הפסח עובר (2)
- b) סיפא
  - i) נכרי שהלוה לישראל על חמצו של ישראל – לכ"ע עובר

4) תוספות

- a) מלוה ישראל deals with גמרא "כולא שמעתא" Wherever in
  - i) namely both in the סיפא of the משנה and in the רישא of the ברייתא
- b) It can't be that the מלוה ישראל was מקבל אחריות on the חמץ of the נכרי

5) מהרש"א

- a) קשיא
  - i) I understand why the רישא of the ברייתא can't deal with where the ישראל is מקבל אחריות
(1) Namely because
(a) If the ישראל were מקבל אחריות

(b) עובר is ישראל that the מודה would בפשיטות have been be תנא קמא

ii) But

(1) Why must it be that the סיפא of the משנה doesn't deal with where the ישראל is מקבל אחריות

(2) After all in the סיפא of the משנה there's no מאן דאמר who says the חמץ is מותר בהנאה

b) תירוץ

i) If there were קבלת אחריות in the סיפא of the משנה

ii) the הלואה should have dealt more simply with where there was no altogether and

(1) In the רישא

(a) a פקדון was מקבל אחריות on a נפקד נכרי

(b) And it follows that the חמץ is מותר בהנאה

(2) in the סיפא

(a) a פקדון was מקבל אחריות on a נפקד ישראל

(b) And it follows that the ישראל is אסור בהנאה

רש"י ד"ה לא קשה

בפרש"י בד"ה ל"ק מתני' דא"ל כשהרהינו כו' מעכשיו הלכך נכרי כו' עכ"ל משמע ליה דלא מהני אפילו מעכשיו אלא בשהרהינו וכדמייתי מבריי' בנכרי שהרהין כו' ואם א"ל הגעתיך עובר משמע דמעכשיו נמי בעי הרהין ומיהו אליבא דאביי הך הגעתיך היינו באינו רוצה לפדותו ובלא מעכשיו נמי קני משום דב"ח למפרע הוא גובה וכמ"ש התוס' לקמן ע"כ דהרהין דקתני בברייתא לאו דוקא דמוכח מתוך הסוגיא דלאביי לא בעי הרהינו כיון דלמפרע הוא גובה א"נ דקתני הרהינו לרבנותא דאפ"ה ברישא כשפדאו דאינו עובר וק"ל:

1) הקדמה

- a) אביי – בעל חוב למפרע הוא גובה
- b) רבא – בעל חוב מכאן ולהבא הוא גובה

2) משנה

- a) רישא
  - i) נכרי שהלוה לישראל על חמצו לאחר הפסח מותר בהנאה
- b) סיפא
  - i) ישראל שהלוה לנכרי על חמצו לאחר הפסח אסור בהנאה

3) רש"י as explained by גמרא

- a) The בעל חוב למפרע הוא גובה who says אביי consistent with משנה is
  - i) Both the רישא and the סיפא deal with where
    - (1) In the end "לא פדאו ליה" meaning the ליה didn't pay his חוב and the מלוה was חמץ the גובה
    - (2) So that we consider that למפרע the חמץ belonged to the מלוה from the time when the הלואה was first made before פסח
  - ii) And it follows that
    - (1) In the רישא the חמץ belonged to the נכרי מלוה during פסח and is בהנאה מותר after פסח
    - (2) In the סיפא the חמץ belonged to the מלוה ישראל during פסח and is בהנאה אסור after פסח
- b) The משנה is also consistent with רבא who says גובה הוא ולהבא מכאן ומיהו רבא says that both the רישא and the סיפא deal with
  - i) Because רבא says that both the רישא and the סיפא deal with
    - (1) ליה
      - (a) who was הרהין the חמץ to מלוה as a משכון
      - (b) And who said "אם לא אפרע קני מעכשיו"
    - (2) and where – the same as for אביי – in the end ליה לא פדאו ליה and the מלוה was חמץ the גובה

- ii) That's why
  - (1) Even though generally בעל חוב מכאן ולהבא הוא גובה
  - (2) In this case
    - (a) because "הרהיין" and the לוח said "אם לא אפרע קנה מעכשיו"
    - (b) we consider that למפרע the חמץ belonged to מלוה all along
  - (3) and it follows – the same as for אביי – that
    - (a) In the רישא the חמץ belonged to the נכרי מלוה during פסח and is מותר after פסח בהנאה
    - (b) In the סיפא the חמץ belonged to the ישראל מלוה during פסח and is אסור after פסח בהנאה
- 4) משנה דפורני
  - a) רישא
    - i) ישראל שהלוה לנכרי והרהיין נכרי פת פורני לישראל אינו עובר
  - b) סיפא
    - i) ואם אמר הגעתיך עובר
  - c) Note that
    - i) In this משנה both the רישא and the סיפא deal with a מלוה ישראל and a לוח נכרי
    - ii) And the רישא and the סיפא differ only in that
      - (1) In the רישא the לוח said הגעתיך
      - (2) In the סיפא the לוח didn't say הגעתיך
- 5) רש"י as explained by גמרא
  - a) For אביי
    - i) In the רישא the words "לא הגעתיך"
      - (1) mean the לוח נכרי was "פודה" and paid the חוב so the מלוה ישראל was never גובה
      - (2) and it's a פשיטות that the ישראל isn't עובר
    - ii) In the סיפא the word "הגעתיך"
      - (1) means the לוח נכרי wasn't פודה and didn't pay the חוב so the מלוה ישראל was גובה
      - (2) the rule applies that "בעל חוב למפרע הוא גובה"
      - (3) and it's a פשיטות that the ישראל is עובר
- 6) מהרש"א
  - a) קשיא

- i) For אביי in the סיפא since גובה הוא למפרע the דין should have been that the מלוה is עובר even without הרהינו
    - ii) Why does the משנה דפורני say that the case involves הרהינו
  - b) First תירוץ
    - i) The משנה דפורני is לא דוקא when it says הרהינו
  - c) Second תירוץ
    - i) The משנה דפורני says הרהינו to teach the רבותא that in the רישא where the לוח is פודה the דין is that the ישראל isn't עובר even if the נכרי was לישראל
- 7) גמרא of המשך
  - a) Here is how רבא is מפרש the משנה דפורני
    - i) In the רישא the word "לא אמר הגעתיך" means the לוח didn't say "אם לא אפרע קנה מעכשיו"
      - (1) And that's why the מלוה ישראל isn't למפרע despite הרהינו
    - ii) In the סיפא the words "לא אמר הגעתיך" means the לוח did say "אם לא אפרע קנה מעכשיו"
      - (1) And that's why the מלוה ישראל is למפרע if there was הרהינו
- 8) מהרש"א
  - a) שאלה
    - i) Why does רש"י say that for רבא
      - (1) In the first משנה discussed in this דיבור
      - (2) the לוח said לא אפרע אם and there was also הרהינו
    - ii) Maybe it's enough for the לוח to say לא אפרע אם even where there is no הרהינו
  - b) תשובה
    - i) The מהלך is based on the משנה דפורני as we explained it for רבא

דף לב.

רש"י ד"ה כר' נחוניא ובא"ד לאשמועין

[דף לב עמוד א] בפרש"י בד"ה כר' נחוניא כו' דאי שוגג בחמץ והזיד בתרומה מאי חומש איכא ואי כו' עכ"ל הכא לא קשיא ליה אמאי משלם כלל כדקשיא ליה גבי הזיד בחמץ אמאי משלם הא איחייב ליה כרת משום דאיכא למ"ד בפרק אלו נערו דר' נחוניא נמי דפוטר מתשלומין היינו דוקא משום כרת ולא משום מיתה וק"ל:

בא"ד לאשמועין כולה מתני' בחמץ חולין כו' וניתני שוגג חייב ומזיד פטור משום כרת עכ"ל מפירושו נראה דלא קיימא לן כחזקיה דחייבי מיתות שוגגין פטורין דא"כ לר' נחוניא בחמץ חולין שוגג פטור כמו מזיד דה"ל חייבי כרת שוגגין ואפשר שהוא מחלק בין חייבי מיתות שוגגין לחייבי כריתות שוגגין והתוס' לא כ"כ לעיל ועיין בחידושינו לעיל ודו"ק:

See page 25

תד"ה דבר הראוי להיות קדש

תוס' בד"ה דבר הראוי כו' אין ראוי להיות קודש דאין כאן נתינה כו' עכ"ל מהרש"ל נדחק בזה לפרש שכווננו לומר דאין כאן נתינה שסמכו עצמם אתתן לו דדריש לקמן ולא ידעתי מי הכריחו לזה שהרי בהדיא כתבו התוס' לקמן דמהאי קרא ונתן לכהן את הקודש איכא למילף שפיר למעט איסורי הנאה בלאו קרא דתתן לו והיינו מדכתיב הלשון ונתן כמ"ש לקמן בד"ה ההוא מיבעי כו' להכי כתיב ונתן דמשמע שהפירות של נתינה ראוי להיות קודש ודו"ק:

1) ברייתא

a) ר' אליעזר בן יעקב

i) האוכל תרומת חמץ בפסח there is no תשלומין

ii) because

(1) that deals with תשלומין teaches that "ונתן לכהן את הקדש"

(a) דבר הראוי להיות קדש only if the תשלומין חיוב תשלומין

(b) meaning only if תשלומין of the same form as the תרומה that was eaten – for example חמץ בפסח – can become תרומה

(2) And חמץ can't be נתנם for תרומה in פסח

b) ר"א חסמא says there is a חיוב תשלומין

c) ר' אליעזר חיסמא said to ר' אליעזר בן יעקב

i) "וכי מה הנאה יש לו בה"

2) רש"י

a) With the words "וכי מה הנאה יש לו בה"

b) ר' אליעזר בן יעקב means

i) Even if ר' אליעזר חסמא doesn't accept my דרוש from הקדש

ii) Still

(1) there should there be no חיוב תשלומין for חמץ בפסח

(2) because חמץ is בהנאה אסור so the כהן had no הפסד

3) מהרש"ל

a) שאלה

i) How does ר' אליעזר בן יעקב know that חמץ can't become תרומה during פסח

b) תשובה

i) "תתן לו ולא לאורו" that ר' יוסי הגלילי דרש by ר' אליעזר בן יעקב knows this from a

ii) The פרטים of this דרש aren't relevant here

4) מהרש"א

a) מהרש"ל to קשיא

- i) "תתן לו ולא לאורו" here doesn't mention the דרש of תוספות
- b) דף לב: on ד"ה ההיא at תוספות based on מהרש"א of מסקנא
  - i) "ונתן לכהן את הקדש" in ונתן תוספות relies on the word
    - (1) הפרשת תרומה for there to be a תורת נתינה
    - (2) and
      - (a) since חמץ בפסח is אסור בהנאה
      - (b) There is no "נתינה" where חמץ בפסח is involved
- 5) סיום of תוספות here
  - a) והיינו דקאמר לי' ר' אליעזר בן יעקב
    - i) וכי מה הנאה יש לו בה
    - ii) כלומר הואיל ואין לו הנאה בה אית לי' למעוטי מקרא כדפרישית
- 6) מהרש"א
  - a) This is what תוספות means:
    - i) Contrary to רש"י who says that "וכי מה הנאה יש לו בה" is an entirely different אוכל תרומת חמץ for תשלומין for ר' אליעזר בן יעקב by טעם בפסח
    - ii) ר' אליעזר בן יעקב with these words is explaining
      - (1) why in fact חמץ can't become תרומה in פסח
      - (2) And says that the reason is as מהרש"א has pointed out
        - (a) there can be no valid נתינה of an object that's an איסור הנאה
        - (b) And from the word ונתן we know that an object can be מופרש only if there is a תורת נתינה for the הפרשה

דף לב:

תד"ה ואין נתינה

[דף לב עמוד ב] בד"ה ואין נתינה כו' מיהו קשה לר"י כו' אשר יתן ממנו כו' לילף מכל נתינה לחומרא דהוי בכ"ש כו' עכ"ל לעיל קשיא להו מקראי דהו מן הדומה לדומה דמשתעי כולהו בנתינה ממש מיד ליד והכא קשיא להו נמי מן הדומה לדומה מקראי דמשתעי כולהו בנתינה שפירש שימה על ד"א וק"ל:

1) ברייתא

a) האוכל כזית תרומה משלם קרן וחומש מחמת דכתיב בי' אכילה ואין אכילה פחות מכזית

i) אבא שאול אומר עד שיהא בו שוה פרוטה

ii) דאמר קרא ונתן ואין נתינה פחות משוה פרוטה

2) תוספות

a) Note that

i) If the פסוק hadn't mentioned the word "אכילה" that's משמע the שיעור here is כזית

ii) רבנן would have agreed with שאול אבא that ונתן for a case of ליד means נתינה מיד ליד רבנן שוה פרוטה

3) מהרש"א of תוספות as explained by

a) First קשיא

i) Why is it that there is no שוה פרוטה rule for the following other נתינות that are מיד ליד

(1) "חטה אחת של תרומה פוטרת את הכרי"

(a) Even though a פסוק says "ותן לו" for הפרשת תרומה

(2) קונין בכלי שאין בו שוה פרוטה

(a) Even though a פסוק says "ונתן לרעהו"

(3) כתבו [לגט] על איסורי הנאה כשר

(4) Even though a פסוק says "ונתן בידה"

b) תירוץ

i) תשלומין implies נתינה only where the נתינה is by way of שוה פרוטה

c) קשיא ב' to הקדמה

i) Here are two נתינות that refer to "שימה על דבר אחר"

(1) "ואשר יתן ממנו על זר" for which the שיעור is כזית similar to תרומה for which we've established for רבנן that the שיעור is a כזית

(2) כל שהוא is שיעור where the מתן דמים ובהונות וסיכה

d) קשיא ב'

i) Why don't we compare these two שימות to each other

ii) So that the שיעור for "ואשר יתן ממנו על זר" is a שהוא כל

תד"ה מעילה שלא וכו'

בד"ה מעילה שלא כו' אדרבה משבועת העדות ופקדון אית לן למילף דלחומרא מקשינן עכ"ל לכאורה למאי דמסיק אדעתיהו למימר היא הנותנת כיון שהיא קלה יש לזדונה כפרה א"כ הא דמייתי בשבועת עדות ופקדון קרבן לאו חומרא הוא אלא קולא הוא דיש לזדונה כפרה וע"ק היאך ס"ד למילף ממעילה דאימא מעילה כיון דהיא חמורה שיש בה מיתה אין לזדונה כפרה משא"כ הנך דאין בהן מיתה (ו) יש לזדונן כפרה ודוחק לומר דקושייתם למאי דלא אסיק הכא בשמעתין אדעתיה למימר היא הנותנת וע"ק דהא משאר מצות איכא למילף בק"ו שפחה חרופה ונזיר טמא כדבעי למילף מעילה מק"ו ועוד קשה היאך קאמרי דלא נילף ממעילה דהא ממעילה שהיא במיתה איכא נמי למילף הנך בק"ו שאינן במיתה ואי משום דאיכא למימר דשבועת עדות ופקדון יוכיחו א"כ היינו קושיין דלעיל ולא הל"ל טעמא משום דלחומרא מקשינן והנכון בזה דעיקר קושייתם לרבנן דפליגי עליה דר' ולית להו מיתה במעילה דהשתא ודאי הא דמייתי בהנך קרבן משום חומרא הוא ולא משום דיש לזדונן כפרה דאמאי יש לזדונן כפרה טפי מבמעילה דליתא נמי במיתה ומש"ה קשיא להו שפיר דלא אצטריך קרא לשפחה חרופה ולנזיר טמא דלחומרא מקשינן לאתויי קרבן בזדון כמו שבועת עדות ופקדון ולא מקשינן לקולא לילף ממעילה ותו לא מידי ודו"ק:

- 1) First הקדמה
  - a) במיתה בידי שמים is הזיד במעילה רבי says that
  - b) באזהרה is הזיד במעילה רבנן say that
- 2) Second הקדמה
  - a) הזיד במעילה במיתה רבי of שיטה here follows the ברייתא
- 3) Third הקדמה
  - a) בקרבן מעילה is שגג במעילה
- 4) Fourth הקדמה
  - a) בקרבן חטאת and not בכרת is הזיד בדם ובחלב
  - b) בכרת and not בקרבן חטאת is שגג בדם ובחלב
- 5) Fifth הקדמה
  - a) There is a קרבן but no מיתה
    - i) שפחה חרופה and נזיר טמא and שבועת עדות ופקדון on שוגג for
    - ii) דינים these four on מזיד as well as for
- 6) רש"י here as explained by ברייתא
  - a) מעילה במזיד for קרבן there's no "וחטאה בשגגה"
  - b) קשיא
    - i) Why is this פסוק needed
    - ii) Derive that there's no קרבן for מעילה במזיד by חומר קל from דם חלב

- (1) If
- (a) for חלב ודם that's חמיר because there's כרת במזיד
  - (b) There's still the קולא that there is no חטאת במזיד
- (2) then
- (a) For מעילה that's קיל because there's no כרת במזיד
  - (b) קרבן במזיד that there's no מכל שכן
- c) תירוץ
- i) The מהרש"א חומר קל וחומר is מופרך for a reason not relevant to this
- 7) תוספות
- a) Two קושיות to the ברייתא of the קשיא
  - b) First קשיא – "היא הנותנת"
    - i) a קרבן is a כפרה so it's a קולא – not a חומרא – to be eligible to bring a קרבן במזיד
    - ii) so say "והיא הנותנת" that this is the reason why without חטאה בשגגה we'd have said that
      - (1) קיל that's חמיר for a קרבן brings a חזיד במעילה
        - (a) Because חמיר is קיל and has no כרת
        - (2) חמיר for חלב ודם has the חומרא that there is no קרבן for כפרה
          - (a) Because it's חמיר and has a כרת דין
  - c) Second קשיא
    - i) Even assuming that to bring a קרבן is a חומרא
    - ii) we have this קשיא
      - (1) The שפחה חרופה and נזיר טמא and שבועת עדות ופקדון דינים
      - (2) Where there's no חטאת במזיד מיתה חייב and yet we know that there's a קרבן also במזיד
        - (a) are מוכיח that there can be a חטאת במזיד for עבירות such as מעילה that have חלב ודם and so are מוכיח from חלב ודם חמיר
        - (b) and explain why חטאת בשגגה is needed to teach that there's no קרבן for חזיד במעילה
  - d) תירוץ for the first two קושיות
    - i) You're right that the ברייתא could have relied on the סברות in these קושיות to explain why חטאת בשגגה is needed
    - ii) But we've established that the ברייתא already has another reason why חטאת is needed
  - e) Third קשיא of תוספות

- i) Once we know that there's a קרבן במזיד for שבועה העדות ופקדון
- (1) Why is a further לימוד needed to teach the same דין for נזיר טמא and שפחה הרופה
- (2) When we can derive the דין by היקש from שבועת העדות ופקדון
- f) Possible תירוץ
- i) Without these לימודים
- ii) We might have derived from מעילה that there's no קרבן במזיד for נזיר טמא and שפחה הרופה
- g) Possible תירוץ dismissed
- i) לחומרא מקשינן
- ii) So
- (1) even without the לימודים that teach a קרבן במזיד for נזיר טמא and שפחה הרופה
- (2) we'd have been מקיש both נזיר טמא and שפחה הרופה
- (a) to שבועת העדות ופקדון to require a קרבן במזיד
- (b) and not to מעילה not to require a קרבן במזיד
- 8) תוספות of קשיא to the third קשיא – מהרש"א
- a) Why does תוספות say that because לחומרא מקשינן we'd have derived from שבועת העדות ופקדון that there's a קרבן במזיד חייב instead of deriving from מעילה that there's no חייב קרבן במזיד
- b) when
- i) Since תוספות holds that it's a חומרא not to bring a קרבן
- ii) לחומרא מקשינן would result in deriving from מעילה that there's no חייב קרבן
- 9) תוספות of קשיא to the third קשיא – מהרש"א
- a) How did תוספות even consider deriving for רבי from מעילה that there's no קרבן for שפחה הרופה and נזיר טמא on מזיד
- b) When we can be מפריך this לימוד by saying for the שיטה of תוספות that it's a חומרא not to bring a קרבן במזיד
- i) מעילה has this חומרא only because it's חמיר and is בידי שמים for מזיד according to רבי
- ii) While for נזיר טמא and שפחה הרופה there's no בידי שמים for מזיד
- 10) תוספות of קשיא to the third קשיא – מהרש"א of קושיות to the two תירוץ - מהרש"א of המשך
- a) תוספות in its third קשיא returns to the שיטה of the ברייתא that it's a קולא for a מזיד not to bring a קרבן
- b) It follows automatically that the two קושיות of מהרש"א are מתורץ

11) קשיא returns in its third תוספות of מהרש"א תירוץ to קושיות – מהרש"א of המשך (11) to the שיטה of the ברייתא that to bring a קרבן is a חומרא

a) קשיא First

i) It's a דוחק to say that תוספות suddenly returned to the שיטה of the ברייתא that to bring a קרבן is a חומרא

b) קשיא Second

i) If תוספות in its third קשיא returns to the שיטה of the ברייתא that to bring a קרבן is a חומרא

ii) Then

(1) Instead of

(a) dealing with whether without a special לימוד we'd have derived from שפחה חרופה and נזיר טמא for קרבן במזיד by מעילה היקש that there is no

(b) and then concluding that because לחומרא מקשינן we'd instead have derived from קרבן שבועה ופקדון that there is a קרבן במזיד

(2) why didn't תוספות say without a special לימוד for נזיר טמא and שפחה חרופה we'd have derived from מעילה by the following קל וחומר that there is no קרבן במזיד for נזיר טמא and שפחה חרופה

(a) if מעילה

(i) that's חמיר since במזיד it's במיתה for רבי

(ii) still has the קולא that there's no קרבן במזיד

(b) נזיר טמא ושפחה חרופה

(i) that are קיל since מזיד isn't במיתה

(ii) קרבן במזיד have the קולא that there's no קרבן במזיד

iii) By the way

(1) if תוספות had dealt with this קל וחומר then presumably תוספות would also have dealt with this קל וחומר

(a) without a special לימוד we'd have derived from מעילה by קל וחומר that there is no קרבן במזיד for נזיר טמא and שפחה חרופה

(i) if חלב ודם

1. That are חמיר since במזיד they're בכרת

2. still have the קולא that there's no קרבן במזיד

(ii) נזיר טמא ושפחה חרופה

1. that are קיל since מזיד isn't במיתה

2. קרבן במזיד have the קולא that there's no קרבן במזיד

c) Possible תירוץ

- i) נזיר טמא ושפחה חרופה by קל וחומר מפרוך assumed that we'd be saying שבועה העדות והפקדון יוכיחו that are קיל since they're not במיתה and still have the חומרא of bringing a קרבן במזיד
- d) Possible תירוץ dismissed
- i) Then instead of saying that לחומרא מקשינן
- ii) תוספות should have used the phrase of שבועת העדות ופקדון יוכיחו to destroy the מעילה from לימוד
- iii) The same as תוספות does in its second קשיא to the ברייתא
- 12) מהרש"א of מסקנא
- a) Part 1
- i) תוספות in its third קשיא in fact does return to the שיטה of the ברייתא that to bring a חומרא is a קרבן במזיד
- b) Part 2
- i) קשיא
- (1) What about the first קשיא of מהרש"א that it's a דוחק to suggest that תוספות makes this change
- ii) תירוץ
- (1) there is a reason why תוספות returns to this שיטה
- (a) תוספות asks its third קשיא for רבנן who disagree with רבי and say הזיד במיתה באזהרה is במעילה and not במיתה
- (b) And for רבנן
- (i) Since there is no מיתה במזיד for מעילה the same as there's no מיתה שפחה חרופה and נזיר טמא and שבועת העדות ופקדון במזיד
- (ii) There's no reason to think that the תורה would permit a כפרה for the four but not for מעילה
- (c) But תוספות can accept that to bring a קרבן במזיד is a חומרא and for some reason the תורה was מחמיר more for the four than for מעילה
- c) Part 3
- i) This מהלך also answers the second קשיא that מהרש"א said would apply if we were to say that to bring a קרבן במזיד is a חומרא
- (1) Because it's understandable why תוספות doesn't deal with a possible קל וחומר from מעילה to שפחה חרופה
- (2) Namely
- (a) מעילה and נזיר טמא and שפחה חרופה are all alike in that none is במיתה במזיד
- (b) and there is no חומר קל וחומר

דף לג.

תד"ה ומינה ותד"ה אף מעילה בכזית

[דף לג עמוד א] תוס' בד"ה ומינה כו' וי"ל דאיכא נמי למפרך דנילף מתרומה שלא יצטרף עכ"ל והך מתני' דקתני בה צירף את המעילה כו' אתיא כרבנן דלא ילפי מתרומה גם לענין מיתה מיהו ק"ק דתקשי להו אהך סתמא דמתני' כדקשיא להו בסמוך דרבנן ל"פ ארבי אלא לענין מיתה מדכתיב בו אבל לכל שאר מילי יליף להו מתרומה ונילף נמי שלא יצטרף ויש ליישב דרבנן איכא למימר דיתורא דקרא תמעול מעל כדאמרי' התם לענין צירוף מפקא ליה מהך ג"ש אבל לר' כיון דיתורא דבו לא מפקא ליה מג"ש לענין מיתה ה"נ יתורא דתמעול מעל לא מפקא ליה מג"ש לענין צירוף ואיכא לאוקמא תמעול מעל לדרשה אחריתא כדאמרי' התם ודו"ק:

בד"ה אף מעילה בכזית תימה לר"י דהכא משמע דמאן דיליף חטא כו' וכולהו כו' עכ"ל דליכא למימר דרבנן דרבי ס"ל נמי אוקי באתרא ולהכי כיון דליכא מיתה גם באכילה אוקי אאתרא אשוה פרוטה כשאר נהנה די"ל דע"כ רבנן לית להו אוקי אאתרא דא"כ אמאי צריכי למעוטא דבו דאע"ג דלכל שאר מילי יליף בג"ש מ"מ לענין מיתה נימא נמי אוקי אאתרא כשאר נהנה מיהו ק"ק לר' אמאי יליף כלל ג"ש לענין מיתה נימא אוקי אאתרא כשאר נהנה ויש ליישב דאיכא שום יתורא לר' לענין מיתה דלא נימא אוקי אאתרא ודוחק ודו"ק:

1) First הקדמה

a) האוכל תרומה במזיד במיתה בידי שמים ושיעורו כזית

2) Second תוספות based on הקדמה

a) If a person was אכילה on an הנאה other than במעילה

i) He is חייב בתשלומין and באזהרה

ii) his שיעור is שוה פרוטה

b) If a person was אכילה by הזיד במעילה

i) רבי

(1) The person is בכזית and his שיעור is בידי שמים

ii) רבנן

(1) The person is שוה פרוטה and his שיעור is באזהרה

3) Third הקדמה

a) The "דינים" are מלומד to a מלמד from a גזירה שוה by a עיקר דינים that we derive by עיקריים"

b) who hold that מינה ומינה say that from a שוה גזירה

i) We can also derive "דינים שניים" from the מלמד that are מבאר the עיקריים

ii) We can also derive "דינים שלישיים" from the מלמד that are מבאר the שניים

c) who hold that מינה ואוקי באתרה say that מאן דאמרי

- i) from a גזירה שוה we can derive only דינים עיקריים from the מלמד
  - ii) And that all ביאורים need to be resolved "באתרה" meaning from existing דינים of the מלומד
- 4) Fourth הקדמה
  - a) Both רבי and רבנן derive דינים עיקריים ("דינים שונים" refers to these דינים as "דינים שונים") from תרומה to מעילה by גזירה שוה of חטא-חטא
  - b) The פרטים of the דינים עיקריים aren't relevant here
- 5) גמרא
  - a) רבי says הזיד במעילה באכילה במיתה because he derives this דין שני from the גזירה שוה
  - b) He further derives a דין שלישי from the גזירה שוה that the שיעור for מיתה is בכזית
- 6) ד"ה ומינה at תוספות
  - a) קשיא
    - i) It's משמע from a גמרא elsewhere that רבי holds that באתרה ואוקי באתרה
  - b) תירוץ
    - i) Part 1
      - (1) Since
        - (a) רבי derives from the גזירה שוה for תרומה to מעילה only that there is מיתה for מעילה באכילה
        - (b) and אכילה of less than a כזית doesn't count as אכילה for תרומה
      - (2) It can't be that there's מיתה for מעילה by an אכילה that doesn't count as תרומה for אכילה
      - (3) So this case counts as an exception where רבי agrees that דון מינה ומינה
    - ii) Part 2
      - (1) Note by the say that
        - (a) If רבי were to derive by גזירה שוה that all הנאות of מעילה are במיתה
        - (b) Then רבי would in fact have said באתרה ואוקי and the שיעור for מיתה for all הנאות would have been שוה פרוטה
        - (c) Because it would have been clear that the גזירה שוה has nothing to with אכילה
- 7) ד"ה ומינה at מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) But we've established that the דין of מיתה for מעילה is itself only a דין שני and in fact the דין of the שיעור for this אכילה is only a דין שלישי
    - ii) How does רבי derive the דין of מיתה for מעילה given that he generally holds דון מינה ומינה ואוקי באתרה

- b) תירוץ בדוחק
- i) There must be some תורה that רבי teaches not to say אוקי באתרה for this דין
- 8) סנהדרין in גמרא
- a) קשיא
- i) Why don't רבנן agree with רבי that we derive במיתה from תרומה by the גזירה הוה of חטא-חטא
- b) תירוץ
- i) For רבנן the words "ומתו בו" for תרומה teach that there's no מיתה for מעילה
- 9) ד"ה אף מעילה at תוספות
- a) קשיא
- i) We've established that רבנן hold that the שיעור for the אזהרה of מעילה באכילה is a פרוטה שוה
- ii) Why don't they derive as a דין שני at least that the שיעור for the אכילה that's באזרה is בכזית the same as אכילה for תרומה
- 10) ד"ה אף מעילה at מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why doesn't תוספות answer that רבנן say אוקי באתרה
- b) תירוץ
- i) Because we've established for רבי that
- (1) Although he generally says אוקי באתרה
- (2) Still there's the סברא we set out earlier that our case needs to be an exception where רבי needs to say דוק מינה ומינה
- ii) Presumably רבנן apply the same סברא
- c) קשיא
- i) The סברא that forced רבי to say דון מינה ומינה for the שיעור of אכילה
- ii) Doesn't apply to רבנן for whom "אכילה" isn't an essential part of the לימוד
- d) מהרש"א of מסקנא
- i) It can't be that רבנן hold אוקי באתרה
- ii) Because if so
- (1) רבנן wouldn't need to rely on ומתו בו to teach that we don't derive מיתה for גזירה הוה as a דין שני from the אכילה
- (2) and instead could say simply that they don't derive מיתה as a דין שני because they hold אוקי באתרה
- e) Keep in mind that

- i) דון מינה ואוקי באתרה רבי who holds we've established for
  - ii) מיתה were he not to hold that דין שני of that he too would not have derived the לימוד there's a special תורה to force the
- 11) a ברייתא in our סוגיא deals with whether
- a) רבי for
  - b) שאר מצוות is חמיר מעילה relative to
- 12) ד"ה ומינה at תוספות
- a) First הקדמה
    - i) For צירוף and certain other דינים there is no תרומה
    - ii) meaning there's no עונש of מיתה where the אכילת כזית wasn't פרס
  - b) second הקדמה
    - i) but based on a ריבוי מעל from תמעול
    - ii) for מעילה there is a צירוף and an עונש מיתה even where the אכילה wasn't בכדי פרס
  - c) קשיא
    - i) Why doesn't the ברייתא rely on this דין to prove for רבי that מעילה is חמיר relative to other מצוות
  - d) ד"ה ומינה at מהרש"א as explained by תירוץ
    - i) רבי
      - (1) who derives from תרומה that there's מיתה for במעילה
      - (2) in fact also derives from תרומה that there's no צירוף for מעילה
    - ii) it's only רבנן who say there's צירוף for מעילה
- 13) ד"ה ומינה at מהרש"א
- a) קשיא
    - i) We established earlier that
      - (1) דון מינה ומינה hold רבנן and also rely for several עקריים on the גזירה שוה דחטא-חטא
      - (2) and the only reason they don't derive from תרומה also that there is מיתה for מעילה is because of a מיעוט from בו ומתו
    - ii) so why don't רבנן also derive from תרומה to מעילה that there's no צירוף
  - b) תירוץ
    - i) רבי
      - (1) uses the גזירה שוה of חטא-חטא to teach במיתה במעילה
      - (2) so he must hold that the גזירה שוה overrides the מיעוט of בו ומתו

(3) so it stands to reason that

(a) the גזרה שוה also prevails over the potential לימוד מעל from תמעול מעל for צירוף

(b) And the ריבוי of מעל תמעול מעל needs to be applied elsewhere

ii) רבנן

(1) who say that בו ומתו בו prevails over the גזרה שוה for מיתה

(2) also say that תמעול מעל prevails over the גזרה שוה for צירוף

גמרא לא אם אמרת בשאר מצוות שכן לא מתחייב בהן שאינו מתעסק כו'

גמרא לא אם אמרת בשאר מצוות שכן לא מתחייב בהן שאינו מתעסק כו' יש לדקדק למאי דס"ד השתא דלא כתיב בשגגה במעילה ובעי למילף מק"ו משאר מצוות לפטור מזיד במעילה מהאי ק"ו נמי נילף לפטור שאין מתעסק במעילה ויש ליישב דאין ה"נ ה"ק לא אם אמרת כו' דאי לא הוה כתיב בשגגה במעילה הוה ילפינן בין מזיד ובין שאין מתעסק לפטור מק"ו משאר מצוות ולכך איצטריך למכתב בשגגה במעילה דגלי לן דלא נילף ליה לפטור משאר מצוות וא"כ שאין מתעסק חייב בה מדלא כתיב ביה בה כדכתיב בשאר מצוות ודו"ק:

1) ברייתא

a) וחטאה בשגגה (במעילה) פרט למזיד שאינו מביא קרבן

b) קשיא

i) Why do we need the פסוק

ii) When we can rely on this קל וחומר

(1) if

(a) an עבירה for שאר מצוות (such as חלב ודם) that is so חמיר that מזיד is בכרת

(b) Nevertheless has the קולא that there is no חטאת for a מזיד

(2) then

(a) מעילה that's קיל because מזיד isn't בכרת

(b) חטאת במזיד that there's no מכל שכן

c) תירוץ

i) מיעוט because of a special פטור is מתעסק בשאר מצוות

ii) מיעוט because there is no special חייב is מתעסק במעילה

iii) So

(1) מעילה is חמיר relative to other מצוות

(2) And that's why וחטאה בשגגה is needed to teach that there still is no קרבן במזיד

2) מהרש"א

a) קשיא

i) It's מסתבר that if the פסוק didn't say בשגגה

(1) We'd derive by קל וחומר for מעילה

(2) both that

(a) פטור is מתעסק

(b) And that there is no קרבן במזיד

- ii) So the קשיא remains why בשגגה is necessary to teach that for מעילה there's no קרבן במזיד
- b) תירוץ
  - i) You're right that if there were no "בשגגה" we'd derive by קל וחומר for מעילה both that there's no קרבן במזיד and that מתעסק is פטור
  - ii) Still
    - (1) The fact that בשגגה is needed to teach that there is no קרבן במזיד for מעילה
    - (2) Proves that a קל וחומר from שאר מצוות can't be relied on to be פטור מזיד from קרבן
    - (3) So that we know that
      - (a) מתעסק במעילה is חייב because
        - (i) the קל וחומר can't be relied on for a פטור
        - (ii) And
          1. Unlike קרבן במזיד for which there's a special פטור from וחסאה בשגגה
          2. There's no special פטור for מתעסק

דף לג:

תד"ה אמר קרא

[דף לג עמוד ב] תוס' בד"ה אמר קרא כו' דדוקא בטבל טמא אין מדליקין כו' אבל בטבל של חמץ מדליקין כו' עכ"ל דבריהם תמוהין דבלאו איסור חמץ נמי בכל טבל בין טמאה בין טהורה אין מדליקין דהנאה של כילוי אסור בטבל כמ"ש התוס' בפ"ק בד"ה כדי שתהא בהמה כו' דהנאה של כילוי אסור בכל טבל דהדר גמר טהורה מטמאה מה טמאה מיתסר בהדלקה קודם הרמה אף טהורה כו' וכל הנאה של כילוי כו' עכ"ל ע"ש וצ"ע:

תד"ה לאימת ובא"ד וההיא

בד"ה לאימת כו' דהא מכי נפיק מינה פורתא מתכשרי ומיד מקבל טומאה כו' עכ"ל ר"ל שהרי הטומאה נוגע בזג ואף על גב שנוגע במקום הנגוב בזג כפרש"י ומשום דאל"כ ודאי דנטמא המשקה בכל שהוא מן הטמא גופא מ"מ היה נטמא הזג כיון דמתכשר אי לאו דבציר להו שיעורא כדקאמר תלמודא וק"ל:

בא"ד וההיא דת"כ שהביא רש"י שאוכל מטמא בכל שהוא אסמכתא כו' עכ"ל ומדרבנן ודאי דאוכל מטמא בכל שהוא מיהו לענין הכשר אפילו מדרבנן אינו מקבל בכל שהוא כדקאמר לאימת מתכשרי לכי סחיט כו' בציר ליה שיעורא דדוחק הוא לומר דהך מתני' דטמא מת שסחט איירי בטומאה דאורייתא ודפריך נמי בפ' אלו עוברין מקום מגעו אמאי פסול כבר פירשו התוס' שם דהכי פריך הא לא הוי כביצה והואיל שלא מקבל טומאה אלא מדרבנן אית לן למימר דבטלי אגב מקפה כו' ע"ש ובההיא דכריתות דאמרי' דלא מקבל הבצק טומאה משום דלית ביה שיעור כמ"ש התוס' בשם רש"י אטומאה דאורייתא קאי התם בכריתות ועיין בזה בתוס' פרק מרובה בד"ה פרה כו' ודו"ק:

בא"ד ומקבל האי בצק טומאה אם יגע בטומאה כו' שאין נוגעין בנבילה כו' עכ"ל מה שיש לדקדק בזה עיין בתוס' פרק מרובה ובחדושינו פרק אותו ואת בנו:

1) הקדמה

a) רש"י

i) טמא can become אוכל כל שהוא

ii) מטמא אחרים can be כביצה that's אוכל Only

b) רבינו תם

i) מטמא אחרים or be טמא can become כביצה that's אוכל Only

2) Second הקדמה

a) מקבל טומאה can be משקין כל שהוא

3) Third הקדמה

a) ר' יוחנן says that

i) ענבים in the זגין of the ענבים is משקין in

ii) with the result that

(1) טמא become ענבים of זגין when

(2) טמא don't become זגים inside the מפקדי that are משקין The

4) ברייתא

a) "טמא מת שסחט זיתים וענבים מכוונת כביצה טהורין"

5) מהרש"א as explained by רש"י

a) The ברייתא deals with where

i) מקום נגוב in a זגין the first נוגע טמא מת the

(1) Because

(a) if the **מת** touched **משקין** on top of the **זגין**

(b) It's a **פשיטות** that those **משקין** would become **טמא** since even a **כל שהוא** of **משקין** can become **טמא**

ii) And afterwards the **מת** was **דורך** the **ענבים** with **עץ פשוטי כלי עץ** that aren't **מטמא**

b) It follows that

i) The **זגין** that the **מת** was **נוגע** before his **דריכה** can't be **מטמא** the **משקין** while they're **מיפקד** inside the **זגין**

ii) And

(1) when the **משקין** are **יוצא** after the **דריכה** and are no longer **מיפקד** and touch the **זגין**

(2) The **ענבים** and any **משקין** left in the **ענבים** no longer have a **כביצה** **שיעור**

6) **גמרא**

a) **רב חסדא** says **משקין** inside **ענבים** are **מבלע בלע** in the sense that

i) when **ענבים** become **טמא** before **דריכה** when the **ענבים** and **משקין** inside them are still **כביצה**

ii) the **משקין** inside them also become **טמא**

b) **רב חסדא** to **קשיא**

i) Why then does the **ברייתא** say **טהורין**

c) ד"ה **לאימת** at **מהרש"א** and **תוספות** of "**לאימת מתכשרי**" תירוץ

i) The **ברייתא** deals with **ענבים** that were **מוכשר** only by **משקין** that were **נסחט** when the **ענבים** were later **נדרך**

(1) So not even the **זגין** were **נטמא** when the **מת** was **נוגע** the **זגין**

ii) And at the point when they were **מוכשר** there was less than a **כביצה** left in the **ענבים**

7) **תוספות**

a) **רש"י** to **רבינו תם** by **קשיא**

i) Why does it matter that there is less a **כביצה**

ii) After all **רש"י** holds that **כל שהוא** can become **טמא**

8) **רש"י** brings this **ראי'** to his **שיטה** from **תורת כהנים**

a) "**מכל האוכל**" teaches that

i) **אוכל נטמא** בכל **שהוא** **דהיינו פחות מכביצה**

ii) **אבל אינו מטמא** אחרים עד **שיהא בו כביצה**

9) **בא"ד** **והיהיא** at **מהרש"א** as explained by **תוספות**

- a) אסמכתא בעלמא holds that "מכל האוכל" in תורת כהנים is an
- b) And it's only מדרבנן that אוכלין are כלל שהוא

10) מהרש"א

- a) רבינו תם to קשיא
  - i) The תירוץ of "לאימת מתכשרי" is a קשיא also for the שיטה of רבינו תם
  - ii) Namely
    - (1) How can the גמרא be מתיר for רב חסדא that
      - (a) אימת מתכשרי ענבים לכי סחיט להו
      - (b) וכי סחיט להו לית שיעורא
    - (2) Since רבינו תם agrees that מדרבנן the דין is that כלל שהוא are אוכלין
- b) תירוץ
  - i) Although מדרבנן the דין is that כלל שהוא are אוכלין
  - ii) Still אוכלין that are פחות מכביצה can't be מוכשר to be טומאה even דרבנן

דף לד.

תד"ה בשליקתא

[דף לד עמוד א] בד"ה בשליקתא כו' אבל למאס אסור כו' דבפ' הלוקח כו' תירום ותרקב כו' ואור"ת דבמאיסתא כו' עכ"ל לכאורה שהביאו ראיה לדבריהם דלמאס אסור מהא דבפ' הלוקח אר"א תירום ותרקב ובפ"ה דתרומות גרסו ותשרף וע"כ בשכבר מאוסות אמר תישרף דאי שרי למאס לישרף אמאי תנא כלל תרקב שהרי יוכל למאס וליהנות בשעת שריפה וק"ק דלפ"ז רב הונא דפליג דאסר בחיטי היינו אפילו בשכבר שלוקות ומאוסות ותקשי ליה אההיא דתני תישרף ויש לישב ודו"ק:

1) תוספות as explained by גמרא

a) רב הונא

- i) אתי למיכלי' חשש תקלה because of אסור is תרומה שנמאת חיטין with הדלקה
- ii) "בשליקתא ומאיסתא" חשש applies even The

b) רב אשי

- i) "בשליקתא ומאיסתא" that are תרומה שנמאת חיטין with מדליק to be מותר It's
- ii) אתי למיכלי' חשש תקלה that because for these חיטין there is no

2) מהרש"א as explained by תוספות

a) שאלה

i) For רב אשי

(1) In order for there to be no חשש תקלה

(a) must the חיטין already be מאוס without further שהיי

(b) Or may a person be חשש תקלה until they become מאוס and then use them for הדלקה שוהה the

b) תשובה

i) Here are two גרסאות on the שיטה of אליעזר ר'

(1) a גרסא in פרק הלוקח says that ר' אליעזר holds תירום ותרקב

(2) A גרסא in פ"ה of מסכת תרומות says that ר' אליעזר holds תירום ותישרף

ii) To make these גרסאות consistent it's מסתבר that

(1) In פרק הלוקח

(a) ר' אליעזר says תירום because he deals with חיטי that aren't yet מאוס and it's אסור to be שוהה them for later שריפה one they become מאוס

(2) In מסכת תרומות

(a) ר' אליעזר says תישרף because he deals with חיטי where the are already שריפה and can be נשרף without שהיי מאוס

3) מהרש"א

- a) It follows that רב הונא says it's אסור to be שורף the היטין even where they're already שלוקות ומאוסות
- b) קשיא
  - i) The שיטה of רב הונא isn't consistent with any of the גרסאות

תד"ה טהרו מלטמא

בד"ה טהרו מלטמא כו' דתניא בתוס' גידולי תרומה ומעשר שני הרי הוא כחולין כו' עכ"ל והר"ש בפ"י המשנה כתב דבתוספתא דמס' טהרות מתנייה ואיכא לאוקמי לענין טומאה וטהרה ע"ש וק"ל:

בא"ד גידוליהם אסורין מלאכול בירושלים אף לזרים כו' בלאו הכי לא א"ש לישנא אף לזרים כו' ונראה דזרים דהתם היינו נכרי כו' עכ"ל מהרש"ל כתב בזה דברי הרמב"ם אבל אינן מענין כוונת דברי התוס' דהכא וע"כ אין להאריך בהם אבל הנראה כמו שהעיד על עצמו בעל התוס' הר"ש מקוצי [משנ"ץ] בפ"י המשנה פ"ט דתרומות אמתניתין דגידולי תרומה וז"ל שם הא דתנן בפרק ב' דבכורים דמעשר שני ובכורים גידוליהם אסורים מלאכול בירושלים אף לזרים משא"כ בתרומה - במס' פסחים לא כווננו יפה דאין ענינה לכאן ופירושה כמו שפירשנו במקומה כו' עכ"ל ותוכן דברי הר"ש במקומה במס' בכורים בשם הירושלמי לתרץ אלו הקושיות דאף לזרים ולבהמה לא קאי איסורא דקאמר ת"ק אלא אהתירא דקתני התם ר"ש מתיר ומשום בכורים נקט זרים ודקתני משא"כ בתרומה פירש הר"ש שם דלאו לענין גידולין קאמר אלא לענין גידוליהן ולענין שאוסר בכל שהו דמשכחת [בבכורים] שאוסרת בכל שהוא כגון שנתערב בתרומה אבל בתרומה לא משכחת בשום מקום שאוסרת בכל שהוא כו' ע"ש באורך ושכתב שם דהכא בפסחים לא נתכוון יפה דהיינו ממה שפ"י כאן לתרץ הקושיות דזרים היינו נכרי ור"ל דאע"ג דשנינו במס' טהרות דגידולי תרומה אסורין מלאכול דהיינו לישראל משום כדי שלא ישהה אותה כהן לזריעה מיהו טהורים מלטמא דמשום ריוח פורתא דשרי לכהן לא ישהה אותה הכי נמי לזורעה כדי למוכרה גידוליה לנכרי ודאי לא ישהה אותה כיון דאסורה לישראל והשתא שפיר קאמר אף לזרים גבי מעשר שני ובכורים דזרים היינו נכרי וקאמר דאף על גב דגבי תרומה אמרינן גידוליה אסורין לישראל אבל לנכרי שרי דלא ישהה אותה הכהן משום ריוח פורתא כדי לזורעה למכרה לנכרי מכל מקום במעשר שני ובכורים גידוליהן אסור אף לנכרי ועל דברי אלו והפ"י שכתב הר"ש - כתב שם דלא נתכוין יפה אלא שהפ"י הוא כמו שפ"י במקומה במס' בכורים וכמ"ש לעיל ודו"ק:

1) הקדמה

- a) כהנים and only by in ירושלים only נאכלין are בכורים
- b) ירושלים and outside of ירושלים both כהנים only by נאכל is תרומה
- c) חולין into מעורב that's תרומה
  - i) שיעור if there's the proper בטל is
  - ii) and once the תרומה is בטל the תערובת is נאכל to זרים as well as to כהנים
- d) חולין into מעורב that is בכורים
  - i) שיעור if there's the proper בטל is
  - ii) and once the בכורים is בטל it's נאכל לזרים both inside ירושלים and outside of ירושלים
- e) תרומה into מעורב that's בכורים
  - i) Isn't בטל at all

- ii) Because
  - (1) As concerns אסור לזרים both תרומה and בכורים
  - (2) And as concerns the place of אכילה
    - (a) The תערובת is considered כהנים to דבר שיש לו מתירין
    - (b) Because both תרומה and בכורים are באכילה in מותרין ירושלים
- 2) Second הקדמה
  - a) דבר שזרעו כלה a דין חולין of תרומה גידולי גידולין
  - b) דבר שאין זרעו כלה a דין תרומה of תרומה גידולי גידולין
- 3) Third הקדמה
  - a) דבר שזרעו כלה a דין בכורים even of בכורים גידולי גידולין
  - b) The דין for בכורים is more חמיר than the דין for תרומה because
    - i) we've established that בכורים are more חמיר than תרומה in that
      - (1) for בכורים there's a case – where the בכורים are מעורב into תרומה – where there's no ביטול of בכורים despite the presence of a שיעור for ביטול
      - (2) For תרומה there's no case where there's no ביטול of תרומה if there is a שיעור ביטול
- 4) רבה as understood by מסכת טהרות from סוגיא in our משנה
  - a) גידולי תרומה טמאה
    - i) Are אסור לזר לישראל because תרומה גידולי have a דין תרומה
    - ii) But are מותרין לכהן and so are מותרין מלטמא
- 5) תוספות
  - a) Part 1 – מהרש"א of פירוש ר"י as explained by
    - i) תרומה טמאה that are אסור לישראל because of a גזירה that a גזירה might otherwise be שוהה the תרומה טמאה for זריעה to make the תרומה טמאה become מותר לישראל as חולין
    - ii) But
      - (1) תרומה טמאה as כהנים to אסור are גידולי תרומה טמאה that the גזר
      - (2) because there's only a פורתא ריוח to make the תרומה fit for כהנים and we're not חושש that a person would be שוהה the תרומה טמאה for זריעה for this small ריוח
  - b) Part 2 – מגילת סתרים in רבינו נסים גאון –
    - i) קשיא
      - (1) חולין are גידולי תרומה says that תוספתא
    - ii) תירוץ

(1) means that תוספתא have a דין חולין only in the sense that the continue of ופאה חיובים שכחה

6) תוספות to המשך of הקדמה

a) בכורים in משנה of a קטעים

i) גידולי בכורים אסורים מלאכול בירושלים

ii) אף לזרים

iii) ר' שמעון מתיר

iv) הרי אלו בבכורים מה שאין כן בתרומה

b) Presumably

i) We understand the משנה as if it said

(1) גידולי בכורים אסורים מלאכול לזרים אף בירושלים

(2) ר' שמעון מתיר

(3) מאי שאין כן גידולי תרומה דמותרין לזרים

ii) Meaning that

(1) גידולי בכורים בכורים

(2) אבל גידולין תרומה חולין

7) ר' משה נבריי"ש of קושיות - תוספות of המשך

a) First קשיא

i) This מהלך is סותר the משנה that our סוגיא brings from טהרות

ii) Since this משנה says that תרומה תרומה and are לזרים אסורין

b) Second קשיא

i) It would have been a greater רבותא for the משנה in בכורים to teach that because ירושלים outside of כהנים even to אסור they're בכורים count as גידולי בכורים

8) מהרש"א (ר"ש) as explained by (ר"ש) as משון משנ"ץ here by תוספות of המשך

a) ר' משה נבריי"ש of קושיות to תירוצ

i) נכרים means מסכת בכורים in משנה in זרים

ii) Read the משנה as if it said

(1) גידולי בכורים אסורים מלאכול לזרים נכרים אפילו בירושלים

(2) ר' שמעון מתיר

(3) מה שאין כן גדולי תרומה דמותרין לזרים נכרים

iii) And the משנה teaches that גידולי תרומה מותרין לנכרים although they're אסורין to ישראלים

(1) based on a סברא similar to the one we mentioned earlier

(2) namely that

- (a) since there's only a small profit in holding תרומה for זריעה for sale to a נכרי
- (b) we're not חייש that a person will be שוהה the תרומה גידולי for this purpose
- (c) the same as we're not חייש that because of פורתא a person will be כהן the תרומה גידולי for זריעה for a sale to a נכרי

9) מהרש"א in מסכת תרומות ר"ש

- a) The תוספתא of ביאור in רבינו נסים גאון in מגילת סתרים means that תוספתא means that תרומה גידולי have a דין חולין only in the sense that the חובים of שכחה ופאה continue
  - i) Is a דוחק
  - ii) Is a דוחק as well
- b) Even the פירוש that ר"ש himself gives in our תוספות means נכרים בכורים in משנה זרים
  - i) namely that זרים in משנה בכורים means נכרים
  - ii) is also a דוחק as well
- c) in general ר"ש concedes that he wasn't מכון properly in his פירוש in תוספות here

10) מהרש"א then sets out this new הסבר of the משנה in בכורים as explained by

- a) Read the משנה in מסכת בכורים as if it said
  - i) גידולי גידולין של בכורים אסורין מלאכול חוץ מירושלים אפילו בדבר שזרעו כלה
  - ii) ר' שמעון מתיר אף לזרים ישראלים
  - iii) מה שאין כן בתרומה דאפילו לתנא קמא מותר לזרים ישראלים בדבר שזרעו כלה
- b) Note that
  - i) By explaining that the משנה there deals with תרומה של גידולין גידולין we've answered the קשיא of ר' משה נבריי"ש
    - (1) Because the משנה there agrees
      - (a) that תרומה גידולי count as תרומה and is לזרים
      - (b) And it's only גידולי גידולין that are מותר לזרים for דבר שזרעו כלה
    - ii) And by explaining that "אף לזרים" was said only by ר' שמעון
      - (1) It's not necessary to say בדוחק that the משנה deals with זרים נכרים
  - c) שאלה
    - i) Why don't we say more simply that תרומה מה שאין כן בתרומה teaches the basic דין that כהנים חוץ מירושלים can be eaten תרומה גידולי
  - d) תשובה
    - i) We already know from elsewhere that even תרומה itself can be eaten חוץ מירושלים

סוגיא דעובר צורתו והציץ מרצה חלק א' - תד"ה למה לי עיבור צורה

בד"ה ל"ל עיבור צורה קשה לר"י כו' וי"ל מ"מ אחר שנזרק בלול יש בו היסח הדעת כו' עכ"ל יש לדקדק דהא טומאה נמי מביא להיסח הדעת כדאמר לעיל גבי שתילי תרומה שנטמאו וא"כ ה"נ נימא לקמן בנטמא או בנפסל בטבול יום שמסיח דעתו שוב מן הבשר והיסח הדעת פסול הגוף הוא והדרן קושיא לדוכתיה אמאי קתני הורצה ויש ליישב כיון דההוא היסח הדעת בא מן הטומאה שפיר קאמר דהורצה על הטומאה גופה וק"ל:

- 1) First הקדמה
  - a) Where there's a פסול in קדשים that's not הגוף פסול or is only בדם or בבעלים
  - b) there must be עיבור צורה by לינה before the קדשים can be נשרף
- 2) Second הקדמה
  - a) ריש לקיש
    - i) פסול הגוף counts as a היסח הדעת
- 3) Third הקדמה
  - a) טומאה on מרצה is ציץ
- 4) Fourth הקדמה
  - a) From a משנה of שנטמאו תרומה שתילי at דף לד. it's משמע that טומאה can lead to the היסח הדעת פסול
  - b) of this פרטים aren't relevant here
- 5) First ברייתא
  - a) לול קטן ה' ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף ותעובר צורתן ויוצאין לבית השריפה
- 6) גמרא
  - a) Presumably the פסול was היסח הדעת
  - b) ריש לקיש to קשיא
    - i) Since ריש לקיש says that היסח הדעת is a פסול הגוף
    - ii) why was עיבור צורה needed
- 7) תוספות
  - a) קשיא
    - i) Why doesn't the גמרא answer that the פסול was בדם or בבעלים and not by היסח הדעת
    - ii) And that's why עיבור צורה was needed
  - b) תירוץ
    - i) The זריקה ללול itself would count as היסח הדעת
    - ii) So the קשיא would remain that this היסח הדעת ought to take away the need for עובר צורה

מקורו ראשון	מקורו לבסוף	דינו
פסול דם ובעלים דבעי עיבור צורה	זריקה והיסח הדעת דלא בעי עיבור צורה	אזלינן בתר מקורו לבסוף

8) Second ברייתא

a) נטמא או שנפסל הבשר בטומאת טבול יום או שיצא חוץ לקלעים

i) ר' אליעזר

(1) יזרוק אף לכתחלה (1)

ii) ר' יהושע

(1) לכתחלה לא יזרוק דאם אין בשר אין דם (1)

(2) ואם זרק הורצה (2)

9) מהרש"א

a) Note that

i) היסח הדעת for מרצה isn't ציץ and היסח הדעת can also result in טומאה

b) It follows that

i) for עיבור צורה

(1) We don't follow the first cause of the פסול namely the פסול בדם ובעלים that need עיבור צורה

(2) And instead follow the final cause namely the פסול of היסח הדעת that doesn't need עיבור צורה

ii) While for ריצוי ציץ according to ר' יהושע

(1) We don't follow the final cause of the פסול namely the פסול of היסח הדעת that's not מרצה בציץ

(2) And instead follow the first cause namely the פסול of טבול יום that is מרצה בציץ

מקורו ראשון	מקורו לבסוף	דינו
פסול דם ובעלים דבעי עיבור צורה	זריקה והיסח הדעת דלא בעי עיבור צורה	אזלינן בתר מקורו לבסוף דבעי עיבור צורה לקושיא דגמרא
פסול טבול יום דמרצה בציץ	היסח הדעת דלא מרצה בציץ	לר' יהושע אזלינן בתר מקורו לכתחלה דמרצה בציץ

דף לד:

סוגיא דעובר צורתו רש"י בד"ה אי אמרת בשלמא ותוס' ד"ה שאם זרק הורצה

[דף לד עמוד ב] בפרש"י בד"ה א"ב פסול כו' איכא למימר בדיעבד הורצה עכ"ל לאו
בדיעבד הורצה משום דהציץ מרצה בדיעבד דא"כ לר' יהושע אין חילוק בין פסול
טומאה לפסול יוצא דבשניהם לכתחלה אין הציץ מרצה ובדיעבד מרצה וקרא כתיב אינו
נושא אלא עון טומאה אלא דביוצא קאמר דבדיעבד הורצה ממילא בלאו ציץ ומה"ט
דקאמר דקילא ליה פסול יוצא דמחמת ד"א חשבינן ליה וק"ל:

תוס' בד"ה שאם זרק כו' וכ"ש להרצאה דהא ר"א דאמר הכא יזרוק כו' דלהוציאה
ממעילה לא כו' עכ"ל ר"ל דע"כ עדיף הרצאה מלהוציאה מידי מעילה דהא לר"א לענין
הרצאה קאמר הכא יזרוק לכתחלה ולהוציאה מידי מעילה לא מהני אפילו בדיעבד וצ"ל
לר' יהושע דלהוציאה מידי מעילה נמי לא הוי אלא בדיעבד דאם לא כן לדידיה הוי
הוצאה עדיפא מהרצאה וק"ל:

1) ברייתא

a) נטמא או שנפסל הבשר או שיצא חוץ לקלעים

i) ר' אליעזר

(1) יזרוק

ii) ר' יהושע

(1) לא יזרוק דאם אין בשר אין דם

(2) ואם זרק הורצה

2) רש"י

a) פסול טומאה "יוצא" isn't a

b) הורצה בדיעבד It's

i) "פסול מחמת דבר אחר" is a יוצא Because

ii) And not because there was a ריצוי ציץ

c) The meaning of אחר דבר מחמת דבר אחר isn't relevant to this מהרש"א

3) רש"י of the שיטה of ביאור – מהרש"א

a) It can't be that for הורצה בדיעבד the ר' יהושע is ציץ for יוצא

i) Since

(1) The ברייתא deals also with טומאה and teaches for ר' יהושע that the ריצוי is only דיעבד

ii) and

(1) if יוצא is פסול for מרצה דיעבד ציץ

(a) there'd be no difference between the ריצוי of ציץ for טומאה and the ריצוי of ציץ for יוצא since in both cases there's ריצוי only for דיעבד

(b) and this is impossible because the פסוק refers to נושא עון ציץ as being טומאה

b) Instead the הרצאה comes about because of the זריקה itself

i) Because for יוצא that's קיל and counts as a דבר אחר

ii) The בדיעבד for כלל ר' יהושע אין דם doesn't apply

4) מהרש"א as explained by תוספות

a) Here is a שיטה of רש"י to the ראי'

i) Part 1

(1) We've established that ר' אליעזר in the ברייתא

(a) disagrees with ר' יהושע on שיצא או נפסל או

(b) and says אף לכתחלה יזרוק

ii) Part 2

(1) The גמרא says in מעילה that

(a) אין זריקה מועלת ליוצא להוציאו מידי מעילה ר' אליעזר holds that

(b) זריקה מועלת ליוצא להוציאו מידי מעילה ר' יהושע holds that

ר' יהושע	ר' אליעזר	
זריקה מועלת להוציאו מידי מעילה	זריקה לא מהניא כלל להוציאו מידי מעילה	להוציאו מידי מעילה
	זריקה מועלת אף לכתחלה להרצאה	להרצאה

b) Now

i) The שיטה of ר' אליעזר proves that

(1) הוצאה מידי מעילה is more effective for הרצאה than it is for זריקה

ii) It follows that

(1) For ר' יהושע who says זריקה מועלת to be מוציא מידי מעילה

(2) it's a שכן כל that זריקה מועלת for הרצאה

ר' יהושע	ר' אליעזר	
זריקה מועלת אף לכתחלה להוציאו מידי מעילה	זריקה לא מהניא כלל להוציאו מידי מעילה	להוציאו מידי מעילה
זריקה כל שכן דמועלת מיהת בדיעבד להרצאה	זריקה מועלת אף לכתחלה להרצאה	להרצאה

5) מהרש"א

a) קשיא

i) Since ר' יהושע says זריקה is מועלת only for הרצאה

ii) if ר' יהושע also holds that זריקה is מועלת even for לכתחלה להוציאו מידי מעילה

iii) It follows that

(1) he holds that להוציאו מידי מעילה זריקה is more effective

(2) and the מופרך קל וחומר of תוספות is

b) תירוץ

i) Must be that ר' יהושע holds that it's also only דיעבד that זריקה is מועלת to be מוציא מידי מעילה

ר' יהושע	ר' אליעזר	
זריקה מועלת דיקא בדיעבד להוציאו מידי מעילה	זריקה לא מהניא כלל להוציאו מידי מעילה	להוציאה מידי מעילה
זריקה כל שכן דמועלת מיהת בדיעבד להרצאה	זריקה מועלת אף לכתחלה להרצאה	להרצאה

רש"י ד"ה הכי גרסינן

בד"ה ה"ג כו' ושני עושה ג' בתרומה ל"ג דהא בחולין עסקינן דאי בתרומה הא אמרי' דעבוד מעלה כו' עכ"ל וה"ה דהוה מצי לדחויי דאי בתרומה עסקינן הוי אסור לדרוך אפילו בפחות פחות מכביצה משום תקלה ולכתחלה קאמר דורכן כדאמרי' לעיל מיהו הא דקאמר הקדישן ואח"כ דרכן טמאין היינו ע"כ בדיעבד דלכתחלה א"נ דלא היו טמאין אסור לדורכן אפילו בפחות מכביצה משום תקלה כדאמרי' לעיל ואיכא למימר השתא דאסיק אדעתיה משום מעלה עשו בתרומה ואף על גב דמשקין מפקיד פקיד לר' יוחנן בתרומה עבוד רבנן מעלה לטמא משקה עם האוכל אין אנו צריכין לעיל כלל לטעמא דתקלה ובההיא דתותים וענבים שנשמאו שאין בה היתר כו' היינו נמי משום מעלה ודו"ק:

- 1) First הקדמה
  - a) אין אוכלין מטמא אחרים אלא כביצה
- 2) Second הקדמה
  - a) מקבל טומאה are משקין כל דהו
- 3) Third הקדמה
  - a) שני לטומאה to the level of טמא become משקין חולין and אוכלין חולין
  - b) become נעשו על טהרת תרומה or that תרומה that are משקין and אוכלין שלישי לטומאה of
- 4) Fourth הקדמה
  - a) שלישי לטומאה to become a פוסל תרומה that can be שני לטומאה a – כל הפוסל את התרומה
  - b) ראשון לטומאה to be a מטמא משקין is – מטמא משקין להיות תחלה
- 5) Fifth הקדמה
  - a) Note that
    - i) רביעי לטומאה to be a פוסל תרומה can't be שלישי לטומאה
    - ii) So
      - (1) ראשון לטומאה to be a מטמא משקין can't be שלישי לטומאה
      - (2) And
        - (a) רביעי לטומאה a can't become תרומה since
        - (b) the משקין doesn't become טמא at all
- 6) Sixth הקדמה
  - a) מיפקד פקיד ענבים of זגין within משקין דף לג: ר' יוחנן says at
  - b) So that if זגין remain מיפקד in the זגין the משקין that are טמא become זגין
- 7) Seventh הקדמה

- a) מיפקיד פקיד aren't משקין that תרומה and הקדש for מעלה עשו but are instead מיבלע בליעי
- b) So that if זגין become טמא the משקין that are מיבלע in the זגין are also טמא
- 8) Eighth הקדמה
- a) No מעלה was made for תרומה על טהרת שנעשו
- 9) דף לג: at ר' יוחנן of מימרא א'
- a) If before דריכה a טומאה is נוגע in זגין of ענבים that are כביצה
- b) הקדש for use in טהור are נסחט the משקין and דורכן פחות פחות מכביצה
- c) Because
- i) The only potential source of טומאה is the זגין that the outside טומאה was נוגע before the דריכה
- ii) Now
- (1) Even if the ענבים and משקין are then יותר מכביצה
- (2) The טומאה in the ענבים doesn't pass to the משקין so long as they're מיפקד ענבים and aren't נסחט out of the ענבים
- iii) And
- (1) once there is דריכה and the משקין are נסחט
- (2) there is no remaining כביצה שיעור
- 10) מהרש"א
- a) the word דורכן implies that it's מותר לכתחלה to be דורך the ענבים at מכביצה פחות פחות
- 11) דף לג: at ברייתא
- a) תרומת תותים וענבים שנטמאו אין בהן היתר אכילה
- 12) גמרא there
- a) ר' יוחנן קשיא to
- i) For the שיטה of יוחנן
- (1) Although the זגין are טמאין the משקין aren't טמא because they're מיפקד
- (2) So why can't there be a תקנה to be מכביצה פחות פחות
- b) תירוץ
- i) שאני תרומה דחיישינן לתקלה that
- (1) while a person is דורך the תרומה that was נטמאת before he separates the פחות פחות מכביצה ענבים into groups of
- (2) he might eat the טמאים ענבים
- (3) and that's why לכתחלה it's אסור to be דורך the תרומה
- ii) note that

- (1) for the תירוץ of חיישינן לתקלה
- (2) The משקין should be טהור בדיעבד and ראוי להקדש since the fact would remain that they never became טמא

13) מהרש"א

- a) The גמרא could also have answered that
  - i) משקין מיבלע בליעי מעלה and we say שאני תרומה
  - ii) So that the משקין in the זגין became טמא from the start together with the זגין
- b) Note that for this תירוץ the משקין aren't ראוי for הקדש even דיעבד

14) גמרא here

- a) ר' יוחנן of מימרא ב'
  - i) If an outside טומאה touched the ענבים after they were already הקדש it's אסור to be דורך the ענבים
  - ii) Because the משקין are already טמא based on בהקדש עשו מעלה as we've already explained
- b) דף לד: at ר' יוחנן of מימרא ג'
  - i) דורכן אפילו טובא מכביצה
- c) קשיא
  - i) דורכן פחות פחות מכביצה מימרא א' where he said סותר in his מימרא ג' ר' יוחנן
- d) רש"י of איבעית אימא תירוץ

- i) מימרא א'
  - (1) deals with ענבים חולין that weren't made על טהרת תרומה
  - (2) now
    - (a) since
      - (i) the זגין are חולין and became טמא
      - (ii) and חולין can become טמא only to the level of לטומאה שני
    - (b) it must be that the זגין were נטמא by a ראשון לטומאה and became a שני לטומאה
  - (3) it follows that
    - (a) if he's דורך more than a כביצה and the משקין are נסחט and are נוגע the זגין that are לטומאה שני
    - (b) those משקין become ראשון לטומאה based on the דין of הפוסל
    - (c) And that's why the דריכה needs to be פחות פחות מכביצה
- ii) מימרא ג'
  - (1) deals with ענבים חולין that were made על טהרת תרומה

(2) now

(a) since

(i) the זגין are טמא על טהרת תרומה שנעשו על חולין and became

(ii) and these זגין can become טמא to the level of שלישי לטומאה

(b) we can say that the זגין were נטמא by a שני לטומאה and became שלישי לטומאה

(3) it follows that

(a) if he's דורך more than a כביצה and the משקין are נסחט and are נוגע the זגין that are שלישי לטומאה

(b) The דין of כל הפוסל doesn't apply and those משקין don't become טומאה at all

(c) And that's why the דריכה can be טובא

15) רש"י

a) קשיא

i) Why must the גמרא say that ר' יוחנן of מימרא ג' involves חולין שנעשו על טהרת התרומה

ii) Why not accept an old גרסא that said the ענבים were actually תרומה when they were נוגע the שני לטומאה

b) תירוץ

i) Because to ענבים that are תרומה we apply the same מעלה that we apply to הקדישן ואחר כך דורכן

ii) And we'd have said that the משקין are מבלע בליעי and became שלישי לטומאה from the start together with the זגין

16) מהרש"א

a) רש"י could also have explained that ר' יוחנן in his third מימרא at דף לד: can't be referring to תרומה

i) Because then we wouldn't have permitted דורכן לכתחלה even פחות פחות מכביצה

ii) since we would have been חושש לתקלה that while the person was דורך the ענבים that are טמא he might eat them

iii) and we've established that from the word "דורכן" of ר' יוחנן it's משמע that דריכה is מותר even לכתחלה

רש"י ד"ה אף אנן נמי תנינא

בד"ה אף אנן נמי תנינא כו' אפילו בקדושת פה עכ"ל לא ידענא מהיכא קא אייתי מהתם
ראיה דאפילו בקדושת פה ואפשר שע"ז כווננו התוס' לומר ופ"ה דחוק ודו"ק:
תוס' בד"ה שאם זרק כו' וכ"ש להרצאה דהא ר"א דאמר הכא יזרוק כו' דלהוציאה
ממעילה לא כו' עכ"ל ר"ל דע"כ עדיף הרצאה מלהוציא מידי מעילה דהא לר"א לענין
הרצאה קאמר הכא יזרוק לכתחלה ולהוציאה מידי מעילה לא מהני אפילו בדיעבד וצ"ל
לר' יהושע דלהוציאה מידי מעילה נמי לא הוי אלא בדיעבד דאם לא כן לדידיה הוי
הוצאה עדיפא מהרצאה וק"ל:

See page 95